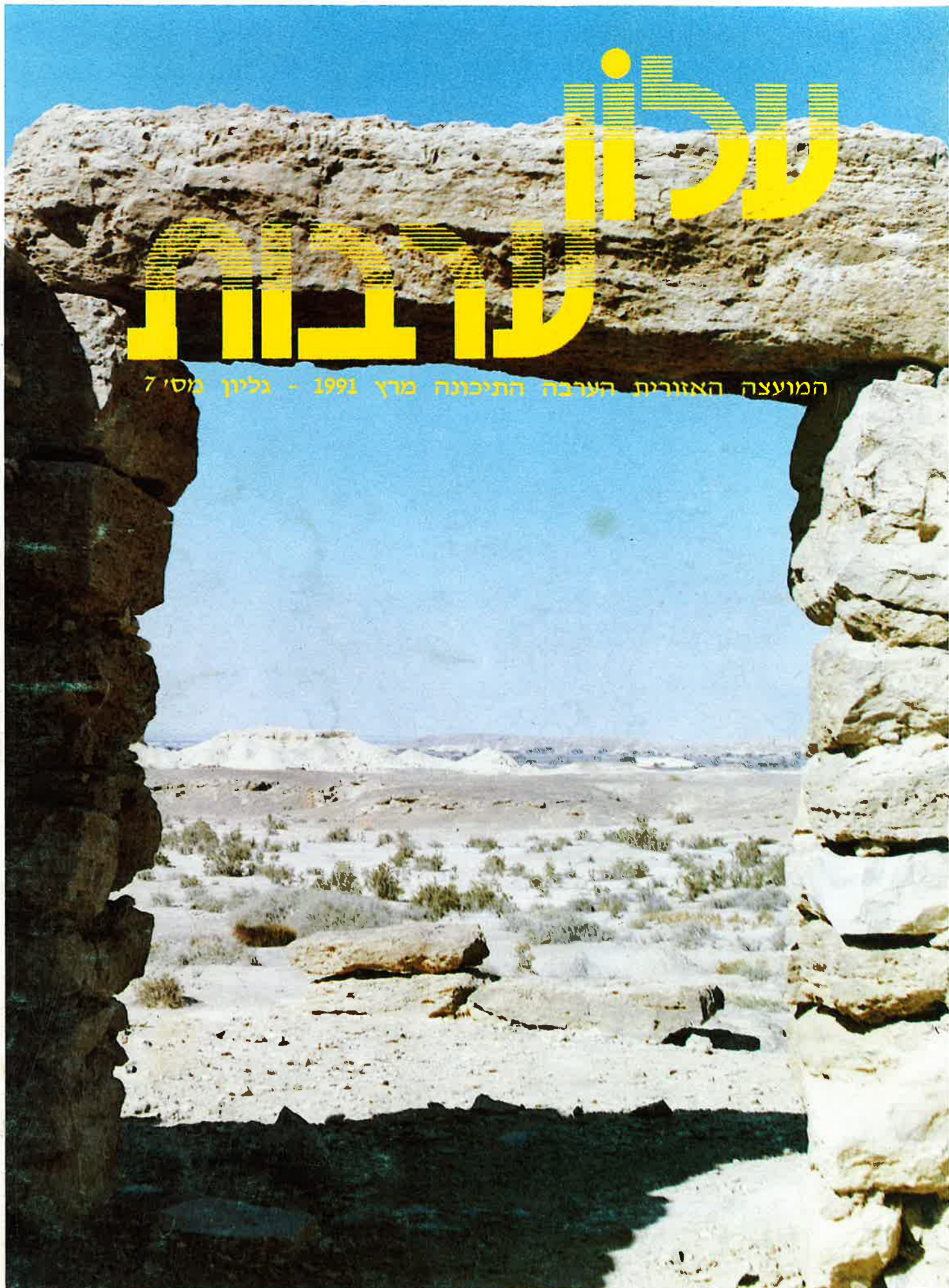

שכונת מגדל

המועצה האזורית הערבה התיכונה מרץ 1991 - גליון מס' 7

חומר לעלון זה החל מתגבש מעט לפני פרוץ משבר המפרץ, במהלכו ומיד אחריו. בכתבות ובמידע הרב והמגוון יש ביטוי למצב הרוח הכללי והאזורי ששרר בתקופה זו ואולי אף לא מעט סימליות. נוכל להיזכר בפעילות חינוכית, ספורטיבית וחברתית שנקטעה עם הצפירה הראשונה ולעומת זאת להתרשם מהגיגים שנכתבו בחדר האטום ומציורים שציירו ילדי בית הספר במהלך ימי החרדה. היו מספר אירועים ביטחוניים באזור ובעיות שונות בחקלאות אך במקביל הוכנו תוכניות לעתיד בתחומי התיירות, החקלאות, קליטת העליה וחינוך. הרגיעה הגיעה בפורים עת חגגנו בשמחה את מפלתו של הצורר המודרני ולפנינו פסח – חג האביב והחרות.

קריאה מהנה
וחג חרות שמח
שלומית

ברכות
לעמוס אבוטבול
לרגל קבלת תפקידך החדש
בהצלחה!

תמונת השער: מואה אתר ארכיאולוגי
עורכת: שלומית רביץ
צלומים: פגי אושרוביץ
סדר גרפיקה ודפוס: זפוס נח באר-שבע

מה בגליון	
1	אורחים באיזור
2-3	פרוייקטים בישובים
5	תברואה - איכות הסביבה
6-7	דיר לעולים במושב
8-10	חוק ומשפט
11-12	יעדי תיירות 1991
13	יום פתוח גדרון
14-15	ביוטכנולוגיה וחקלאות שנות 2000
16	מפה ומשם
17	מועצה ציבורית בב"ס קהילתי שיטים
18	כתות א' וגנים פעילות משותפת
19	מתנ"ס – טנים קצת אחרת
20	מפגש מוסיקלי
21	כדורסל
22	אילוף כלבים
23	קוראים כותבים
24	בית ספר שדה
	זהירות מוקשים

אלוף פקוד דרום מתן וילנאי וקציני הפיקוד הבכירים הגיעו לבקר לצורך דיון בהערכות צה"ל לאור המצב הבטחוני החדש בערבה והכרת האזור בכלל. נציגי הישובים והרבשי"צים באזור העלו מספר בקשות שיועדו להגברת הבטחון ביניהם התקנת מערכות כריזה חדשות, גידור, תאורה ותקצוב לשמירה נוספת. אילן אורן הזכיר נושאים נוספים שיש לסכמם עם גורמי צה"ל כגון: מניעת הברחתה של תוצרת חקלאית מהשטחים, סלוק מוקשים שנשחפו לקרבת קרקעות חקלאיות. שיפוץ המנחת בעיר-יהב, שהותם של פועלים מהשטחים באזור והקמתה של יחידת חילוץ אזורית.

האלוף וילנאי סכם באהדה מספר פעולות מיידיות שיש לבצען לטובת התושבים ובשר על תוכניות שכבר בוצעו בשטח. יחד עם זאת הוסיף כי אין תחליף לעירנות והגברת המודעות הבטחונית בקרב התושבים עצמם. בסיום הפגישה הביעו כל המשתתפים שביעות רצון רבה מהסיכומים והובעה תקווה לפגישה קרובה נוספת להכרת הפן החברתי, כלכלי וחקלאי של האזור.

לשנה הבאה. נציגי האזור אף קבלו על אי קיומה של תוכנית מים מסודרת ופיתוח מקורות מים עתידיים.

בין תוכניות הפיתוח שהוזכרו היו הצעת מושב צופר להסבת משקיהם למשקים אינטנסיביים כנגד ויתור על קרקע ומים לטובת הרחבת הקליטה, בדיקה מחודשת בישובים במגמה לפזר את צעירי שיזף במושבים קיימים, ופנייתם של מושבי הערבה להגדלת הישובים הקיימים לטובת בניס חוזרים וקליטה מוגברת.

מזכ"ל המחלקה להתיישבות הציע עזרת משרדו בנושאי הסברה ושיווק האזור לעולים, אפשרות מימון חלקי של רכז קליטה, תמיכה כספית בהסבה מקצועית לעולים ובירור האפשרויות הכספיות ליזמים פרטים ובעלי רעיונות מקוריים לרכישת אמצעי ייצור.

כן הוסיף כי פעולות מו"פ ערבה תימשך למרות שינויים שיחולו כגון מינויים של מדען ראשי נוסף למרכז אדמיניסטרטיבי והבטיח את כינוסה הקרוב של ועדת ההיגוי. בהקשר לתוכניות הפיתוח תמך מוטקיה קונסטרינסקי במגמות המוצעות אולם כידוע לנו מימושן מותנה כתמיד באישורן ותיקצובן המהיר ע"י המחלקה להתיישבות.

דיון של נציגי תנועת המושבים, אנשי שרות התעסוקה, משרד הפנים ונציגות משרדי המתנדבים התקיים במועצה. הדיון כקודמיו סבב סביב שתי נקודות עיקריות, שינוי מעמדם של המתנדבים העובדים בערבה למעמד עובדים זרים ומגמת שרות התעסוקה להקטין את מספר העובדים הזרים בארץ ובמקומם להכניס למעגל העבודה חיילים משוחררים ועולים חדשים. נסיונותיהם של נציגי הישובים והאחראים על המתנדבים באזור להעלות נימוקים הגיוניים מלווים בנתונים מספריים ותאור המצב בשטח לא הועילו. לסיכום הוחלט על המשך ההדברות גם בעתיד.

לשכת התעסוקה

מנכ"ל המחלקה להתיישבות

בפגישה עם מוטקה קוסטרינסקי מנכ"ל המחלקה להתיישבות בסוכנות נדונו עיקרי המוקדים בקשריה של המחלקה להתיישבות והמועצה האזורית.

ניתנה סקירה כללית על מגמות האזור בנושא קליטתם של עולים והודגשה חשיבותה של ריכוזיות הבניה במרכז ספיר, מציאת מקורות תעסוקה ואימוץ חברתי מוצלח. הועלתה בעית המשך המימון של מו"פ ערבה ועובדיו ואי הבהירות לגבי תוכניות העבודה

שטפון בואדי פארן צלם: אלברט שונר

אורחים באזור

אירועים באזור ובטפול בבעיות שוטפות. לסכום הוקם צות משותף מנציגי המועצה ופקוד המשטרה לגיבוש דרכי פעולה מידיים להקמת נקודת משא"ז נסיונית בערבה.

נציגי פקוד המשטרה הביעו המלצותיהם להקמת יחידת המשמר האזרחי על בסיס התנדבותי בתמיכת ובעזרת המשטרה. האורחים קבעו את חשיבותה של חולית קשר כזו בעת

אורחים בערבה מבכירי משטרת ישראל, מפקד מחוז הדרום ניצב רפי פלד, מפקד מרחב הנגב - תנ"צ אהרונישקי שלמה, ק. משא"ז דרום - נצ"מ אלי גרוס, מפקד תחנת דימונה סני"צ נחום בכל וירמ"מ דימונה - פקד דידי הרפז.

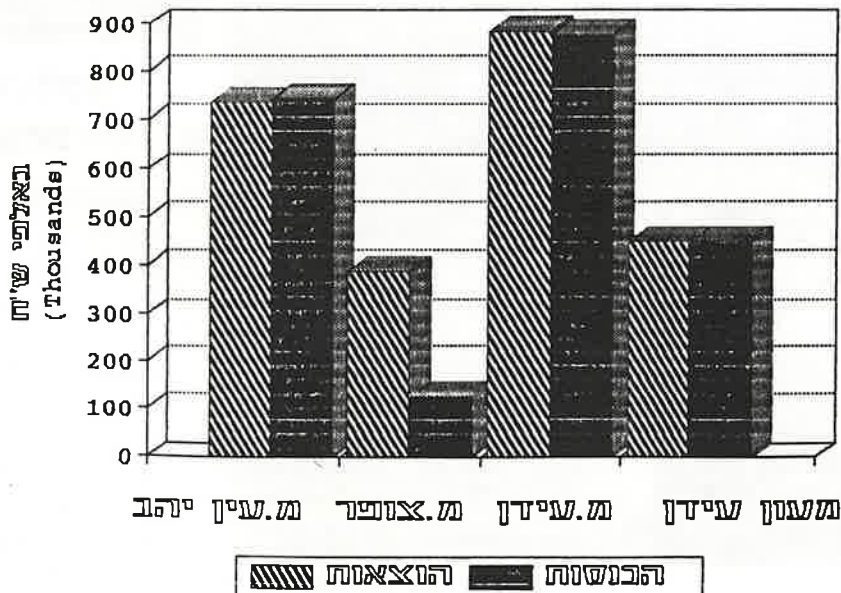
מטרות הביקור היו להדק את הקשר בין אזור הערבה לבין גורמי המשטרה, להציג בפני אנשי המשטרה את הבעיות המטרידות את האזור ולערוך דיון מעמיק בדבר הקמתה של נקודת משמר אזרחי באזור היכולה לשמש כתובת מקשרת בין התושבים לגורמי המשטרה וכן תוכל להביא למימושה של תוכנית הקמתה של יחידת חילוץ אזורית. בין הבעיות שהועלו כאופייניות לאזור הוזכרו תאונות הדרכים בכביש הערבה, פינוי נפגעים והסדרי הביטוח הרפואי הקשורים לכך וחסימת הכבישים בעת אירוע בטחוני או שטפונית בואדיות. במישור הרחב יותר הוצגו גם הבעיות המשפטיות עם עיר אובות, חדירתם של סמים לאזור והעסקתם של בדואים ופועלים מהשטחים הנשארים ללון ללא היתר.

כביש הערבה

פרוייקטים ביישובים

זה עתה הושלמו ארבעה פרוייקטים ביישובים: מעון יום בעידן, מועדון עידן, מועדון צופר ומועדון נוער בעין יהב. לפניכם סיכומים כספיים סופיים וגרף המתאר את העלויות. מקורות המימון כללו את משרד השיכון, הסוכנות תרומות והמועצה.

פרוייקטים בישובים

=====

סה"כ	שונות	ר. ציוד	בניה	תיכנון	הוצאות
734,529	29,018		692,869	12,642	מועדון בעין יהב
384,794	100,000	16,100	268,125	569	מועדון בצופר
881,664	2,542		845,304	33,818	מועדון בעידן
449,221	2,113	26,808	416,608	3,692	מעון יום בעידן
2,450,208	133,673	42,908	2,222,906	50,721	סה"כ
סה"כ	מוצעה	תרומות	הסוכנות	מ.השיכון	מקור מימון
740,309		52,800	612,509	75,000	מועדון בעין יהב
125,525	75,000		50,525		מועדון בצופר
874,487	20,000	67,200	787,287		מועדון בעידן
449,868		65,000	384,868		מעון יום בעידן
2,190,189	95,000	185,000	1,835,189	75,000	סה"כ

מועדון צופר

מועדון עידן

מועדון נוער עין יהב

פרוטוקול

פרוטוקול מישיבת מליאת המועצה מס' 217 מתאריך 26.2.91

הישיבה נפתחה בשעה 16.00.
נוכחים: ש. אורן, א. מלמד, ע. גולדשטיין, ע. אמבר, א. אורן.
משתתפים: ע. דשא, ז. קנו, א. אזולאי, ערן, ש. רביץ.

סדר היום:

1. אישור פרוטוקולים.
2. צו המיסים.
3. תקציב וועד מקומי עין יחב וצופר לשנת 91.
4. וועדת הנחות ארנונה.
5. מילגות לתושבי האזור.
6. עמי אוליאל – מועמד לתפקיד – א.מ. ירקות.
7. מושב צופר – הלוואת יק"א.
8. עוזי אמבר – החלפתו בוועדה המקומית.
9. פלד דיכטר – בקשתו.

החלטות:

1. הוחלט לאשר פרוטוקול מס' 216.
2. הוחלט לאשר את צו המיסים לשנת 91.
3. הוחלט לאשר את צו המיסים של הוועד המקומי במושב עין יחב שהוכן ע"י המועצה האזורית לשנת 91.
4. הוחלט לאשר את התקציב המוניציפלי של וועד מושב צופר שהוכן ע"י המועצה האזורית לשנת 91.
5. הוחלט שוועדת ההנחות לארנונה תהיה מורכבת מחברי המליאה הבאים:
אילן אורן – יו"ר.
שייקה אורן – חבר.
דוד שגיא – חבר.
6. הוחלט לא לאשר מתקציב המועצה קרן מילגות לתושבי האזור.
7. הוחלט לדחות הנושא לישיבה הבאה ובמקביל לבדוק עם ניסים זילי ועמי שחם מי המועמדים האחרים לתפקיד – עמי שחם יוזמן לישיבה הבאה וימסור את דעתו בעניין.
8. הוחלט לאשר תב"ר ע"ס 80,000 הלוואה מיק"א עבור ריהוט מועדון מושב צופר. המועצה תפעל להכללת התב"ר בפרעון המלוות של המועצה באם הדבר לא יתממש – ההלוואה תוחזר ע"י מושב צופר. המועצה תחתום עם מושב צופר על מסמך משפטי שיכלול בטחונות מתאימים למימוש ההסכם.
9. הוחלט להחליף את עוזי אמבר בגיל סלון כנציג המועצה בוועדה המקומית – עוזי הודיע על התפטרותו.
10. מכתבו של פלד ושמעון גוטהלף ממשרד בריטמן הוצג לחברי המליאה. סוכס להעביר הדיון בבקשתו להנהלות הישובים ולזמנו לדיונים אלו. לאחר מכן יתקיים דיון חוזר במליאת המועצה.
11. "קול אמריקה" – תשלום לעו"ד חשין – קשיי התקציב של המועצה לא אפשרו עד כה לשלם לעו"ד חשין את יתרת הסכום המגיעה לו כמו לגורמים אחרים וביניהם היישובים עצמם. סוכס שיש להודיע טלפונית לחשין שהמועצה עומדת בהתחייבותה ותשלם את הכסף ברגע שיתאפשר הדבר.
גזבר המועצה יעשה מאמץ לשלם חלק מהסכום בהקדם.

רשם

אילן אורן

ראש המועצה

חינוך, בריאות, בטחון, הסעות וקליטת עליה. ואילו עמוס ימשיך כאחראי טיסות, לקשר עם ועד הישוב בספיר, יטפל בנושא דירות עמידר ודירות המועצה, מבני תעשייה, חנויות ואחזקה שוטפת. כן באחריותו מחלקת תברואה קניינות ומחסן, תאורת גדר ובטחון וקשר ישיר עם היישובים בנושאים אלו. בהצלחה!

זיק קנו האחראי למגע שוטף עם הרשויות והמשרדים השונים העוסקים בקליטה ובבוא העת גם עם הנקלטים. הערכות זו הביאה לצורך בשניוני מבנה מזכירות המועצה וצירופו של עמוס אבוטבול למערכת בתפקיד מנהל האגף המשקי המועצה. נכון להיום יהיה זיק אחראי בתחומים הבאים: מזכירות כללית,

מינויים חדשים עמוס אבוטבול מנהל האגף המשקי במועצה

בהתאם להחלטות מליאת המועצה נערך האזור לקראת קליטת עולים.
בראש צוות הקליטה במועצה עומד

תברואה

קוראים יקרים!

מצטרף אליכם בזה הירחון מדור שנושאו ודאי מוכר לכם, על כן נשמח להעשיר אתכם בתחום זה.

איכות הסביבה.

ביום 25 בדצמבר 1988 החליטה הממשלה על הקמת משרד ממשלתי חדש – המשרד לאיכות הסביבה. נושא איכות הסביבה הוכר, סוף סוף, כבעל חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה וקבל יצוג הולם בדרג הממשלתי הבכיר ביותר. ישראל הצטרפה למתקנות במדינות העולם שכבר הקימו משרדים מיוחדים לאיכות הסביבה כדי לרכז את היכולת הארגונית והמקצועית לטיפול בנושא סבוך זה. כיום ברור שלא ניתן לקיים משק כלכלי מודרני ומפותח בלא לשמור על המשאבים הטבעיים המשמשים לו בסיס. ככל שגוברים לחצי הפיתוח העירוני, התעשייתי והחקלאי מוגבלים יותר משאבי המים, הקרקע, הים והאוויר והשימוש בהם מחייב יתר זהירות ופיקוח דקדקני. כהמשך להקדמה זו ברצוני להביא לידיעת הציבור נושא נוסף.

שטיפת מכלי אשפה

בחדשים האחרונים רכשה המועצה מערכת שטיפה למכלי אשפה. מערכת זו הותקנה על משאית האשפה. לאחרונה החילונו בשטיפת מכלי האשפה ובמהלך חודש מרץ נעשו שטיפות:

בצופר – פארן בתאריך 11.3.91

בחצבה – עידן בתאריך 12.3.91

בעין יחב – ספיר בתאריך 13.3.91

אני פונה בבקשה לתושבים להשתמש אך ורק בשקיות אשפה. זאת כדי לשמור על מיכל אשפה הגייני. עיי כן אנו מונעים התפתחותם של חרקים ומעופפים למיניהם.

ופניה אישית לבעלי המשקים!

כאחראים לעובדים ולמתנדבים מתבקשים אתם לשפוך את הפסולת החקלאית בבורות המיועדים לשפיכת פסולת חקלאית בלבד.

מיותר לציין מה אותה פסולת חקלאית עלולה לגרום. היא מהווה מטרד תברואתי ממדרגה ראשונה. מאחר ומקומה אינו ידוע לנו (עובדי התברואה) היא אינה מקבלת את

נוער:

עוד לא הספקנו לאפסן את מסיכות האבי"כ וכבר לבשנו את מסכות הפורים. ההתארגנות היתה מהירה (היתה מותאמת למצב הביטחוני). ביום רביעי 27/2 התקיימה בעין יחב מסיבת פורים אזורית לנוער בכיתות טי-יבי שאורגנה ע"י ועדות התרבות של הנוער במושבים. המסיבה היתה מוצלחת מאוד. הנוער לקח על עצמו את כל האירגון והוכיח את יכולתו (שלא עמדה בספק) לארגן לעצמו.

באמת מגיע להם כל הכבוד והרבה הרבה הצלחה בהמשך אירגון הפעילויות. גם את הקטנים לא שכחנו וביום חמישי 28/2 קיימנו בשיתוף עם המתנ"ס פעילות לילדים שאורגנה ע"י מועצת נוער אזורית.

השיתוף עם המתנ"ס הוכיח את עצמו כטוב ביותר ואנו נמשיך ונארגן פעילויות משותפות. בל נישכח כמה מילים על מועצת אזור שנאלצה להתאפק כל המלחמת ולא לעשות שום פעילות אזורית. אירגון פורים היה בעצם פריצת הדרך לפעילות שתוכננה ונידחתה עד כה. נאחל להם הצלחה גם בהמשך. פורים עבר וכבר עומד בפתח - פסח. בגלל קיצור החופש והימים המרוכזים של תלמידי התיכון נאלצנו להצטמצם בפעילות ואנו נערכים לפעילות בחול המועד פסח.

ד-ה-ו: נקיים טיול אזורי באזור מצפה רמון בתאריכים 5-6/4.

ז-ח: נקיים טיול אזורי. היעד עדיין לא סגור סופית.

טי-יבי: נקיים טיול ארצי ברמת הגולן בתאריכים 31/3-2/4.

נוער: פרוט מדויק של מסלולים, עלויות ושאר פרטים יפורסם בהמשך.

פרט לפסח אנו חוזרים לפעילות רגילה. שעליה אנו מודיעים ישירות לילדים.

שרי – רכזת נוער

הטיפול ההולם היינו: ריסוס הפסולת וקבורתה. הנוזקים הנגרמים הם בעלי השלכה מבחינה חקלאית ומטרד לצבור באזור (זבובים, וברחשים).

בעונה זו מתכוונים אנו להפעיל חוק עזר האוסר שפיכת פסולת חקלאית במקום כלשהו פרט לבורות המיועדים לכך. העובר על חוק זה יועמד לדין כאשר הקנס ההתחלתי הוא 3000 ש"ח. אנא המנעו מאי נעימויות מסוג זה והשתמשו אך ורק בבורות המיועדים לכך.

בברכה
אדרי איציק
מנהל מח' התברואה

פנת רב האזור – הרב יוסף קרסיק

בחג הפסח השתחרר עם ישראל מעבדות בארץ מצרים לפני יותר מ-3300 שנה. החג נקרא בשם "פסח" על שם שפסח ה' על בתי ישראל ולא הרג בבכוריהם כשם שעשה בבכורי מצרים. היציאה ממצרים נעשתה בחפזון והעם שיצא בחפזון נשא "את בצקו טרם יחמיץ (שמות י"ב)", וכך הונצחה יציאת מצרים זו לדורות. מדי שנה בכל שבעת ימי הפסח אנו נוהרים מאכילת חמץ ואוכלים מצות בלבד.

לא רק מאכילת חמץ הוזהרנו, אלא גם אסור להנות מחמץ ואסור שימצא ברשות האדם חמץ, חמץ שעבר עליו הפסח אסור באכילה והנאה. מהו חמץ? כל אחד מתמשת מיני דגן (חיטה, כוסמת, שעורה, שיבולת-שועל ושבון) שבא במגע עם מים למעלה משמונה עשרה דקות ללא לישה. ולדוגמא – לחם, פתות, ופלות, ביסלי, וגם משקאות כמו בירה וויסקי.

בעדות אשכנז ומקצת מעדות המזרח אוסרים לאכול קטניות בפסח. קטניות כוללות – שעועית, אורז, פול, תירס, אפונה, חמוס, חרדל, שומשום, קורנפלור שמן ומרגרינה העשויים מסויה.

חג פסח כשר ושמח לכל תושבי הערבה ולכל בית ישראל!

דיוור לעולים במושבים

עמידר – מינהלת פרויקט דיוור לעולים במושבים

לפניכם תמצית פרטי ההסדר העוסק בפתרונות דיוור לעולים במושבים. לתשומת לבכם! פתרונות אלו מוצעים בעיקרן למושבים הקרובים יותר למרכז הארץ וכאלה שחלק ניכר מהמתיישבים אינם עוסקים בחקלאות אך ברשותם מבנים או בתים הראויים להיות פתרונות דיוור לעולים. יש לשים לב לאותם סעיפים המסומנים ובהם הערות המדגישות את הצד המשפטי והחברתי בהתקשרות מסוג זה. לבסוף עלינו לזכור כי בהתקשרות חוזית באמצעות עמידר אין כל קשר להעסקתו של העולה במשק החקלאי או בכל עבודה אחרת דבר שעלול להיות אבן גנף בעתיד.

הגדרות

- * יחידת דיוור – חדר מגורים, הכולל שרותים ופינת בישול בשטח שאינו קטן מ-24 מ"ר.
- * חדר – חדר בתוך יחידת מגורים ששטחו 12-28 מ"ר, וזכות שימוש בשרותי הדירה (שרותים ומטבח).
- * חוזה – מסמך מחייב שייחתם בין המתיישב לעמידר, הכולל יחידת דיוור אחת בלבד, ומפרט את הזכויות והחובות, את התנאים הכספיים והאחרים שבין הצדדים לחוזה.
- * כל מתיישב אשר ישכיר לעולה יחידת דיוור זמינה לתקופה של שלוש שנים יוכל לקבל הלוואה מותנית של 6,000 ש"ח.
- * כל מתיישב אשר ישכיר לעולה חדר בדירתו לתקופה של שלוש שנים יוכל לקבל הלוואה מותנית של 3,000 ש"ח.
- * כדי לקבל את ההלוואה המותנית יחתום המתיישב חוזה עם עמידר לתקופה של 3 שנים.
- * אם המתיישב יתמיד וישכיר את הדירה לעולים במשך 3 שנים תהפך ההלוואה המותנית למענק.
- * אם המתיישב יפר את החוזה תעמוד ההלוואה המותנית לפרעון מידי.
- * אחריותו הישירה של המתיישב שיחידת הדיוור תהיה מאוכלסת במשך כל התקופה.
- * לאחר חתימת החוזה בין המתיישב לעמידר, ואישור המהנדס שהדיוור כשיר למגורים יפנה משרד הקליטה עולה אל המתיישב.
- * תהיה התקשרות ישירה בהסכם שכירות בין המתיישב לעולה, שכר הדירה יהיה לפי המוסכם ביניהם, העולה ישלם את שכר דירה ישירות למתיישב.
- * התשלום עבור צריכת מים וחשמל יוסדר במישרין בין העולה למתיישב.
- * משרד הפנים התקין תקנות אשר לפיהן ניתן לקבל פטור מהיתר לשימוש חריג של מבני משק להסבה ו/או שיפוץ כיחידות דיוור לתקופה של 5 שנים, בתנאים שיפורטו בסעיף 8.
- * ניתן להכשיר ולשפץ מבנה משק בשימוש חורג, ליחידות דיוור לעולים בפטור מהיתר אם נתקיימו התנאים הבאים:
  - * בית ישן לשיפוץ;
  - * נמצא בחלקת המגורים.
- * שטח רצפתו הכולל אינו קטן מ-24 מ"ר והוא כולל שרותים ופינת בישול.
- * אין בשיפוץ תוספת שטח מגורים החורג מקירותיו החיצוניים של הבית הישן.
- * המהנדס אישר כי הבית הוכשר למגורים כראוי.
- * המהנדס העביר את האישור לועדה המקומית בצרוף תרשים בקני"מ 1:100.
- * מבנה לשיפוץ והסבה:
  - * נמצא בחלקת המגורים.
  - * שטח רצפתו הכולל אינו קטן מ-24 מ"ר והוא כולל פינת בישול ושרותים.
  - * ועד הישוב או המועצה האזורית נתנו הסכמתם.
  - * המהנדס אישר כי הבית הוכשר למגורים כראוי.
- * סייגים ומגבלות:
  - * רק דייר המתגורר בקביעות ביחידת הדיוור במשך 3 שנים יהיה זכאי להירשם בפנקס הבוחרים.
  - * שרותים מוניציפאליים יסופקו ע"י המועצה האזורית.
- * נקבע פרק זמן מירבי של 3 חודשים מיום חתימת החוזה עד לסיום הכשרת יחידת הדיוור למגורים.
- * לאחר 3 שנים בהן התגורר הדייר בקביעות ביחידת המושב רשאי העולה להירשם בפנקס הבוחרים כתושב האזור. זכותו של תושב לבחור ולהבחר בתחומי המועצה האזורית ולהנות מהשירותים המוניציפאליים הניתנים ע"י המועצה.
- * עמידר הפעילה כ-10 צוותים של סורקים וסוקרים אשר יעברו בכל המושבים, יפגשו עם המתיישבים עצמם ועם ועדי המושבים לפי הצורך.
- * הצוותים והמהנדס יבדקו את יחידות הדיוור ואת מבני המשק האפשריים לשימוש חריג, יקבלו את הסכמת המתיישבים והוועד לתוכנית האמורה.
- * הצוות יגיש למתיישב לחתימה חוזה התקשרות עם עמידר, אשר יחתם ע"י שני בני הזוג. לחוזה יצורפו שטרות לבטחון קיום תנאי החוזה.
- * עבור כל יחידה יחתם חוזה בנפרד.
- * הצוות ימסור את החוזה החתום על נספחיו למנהל סניף עמידר הקרוב למושב.

הערה: לצורך קבלת התשלום הראשון אין צורך בהשלמת כל המסמכים והנספחים.

* מנהל הסניף יבדוק את החוזה וישלים את הטעון השלמה.

* החוזה יחתם ע"י מורשי החתימה שבסניף עמידר.

* תוך שבועיים תוכן המחאה לתשלום.

לקיום תנאי החוזה יצרף המתיישב 3 שטרות לבטחון לקיום תנאיו, כל שטר יהיה בערך נקוב של 1/3 מהיקף החוזה צמוד למדד המחירים לצרכן, ללא תאריך פרעון כאשר המדד הבסיסי הוא המדד הידוע ביום עריכת השטר.

★ שטרות בטחון הן חלק בלתי נפרד מתנאי החוזה בין עמידר למתיישב.

* אם התמיד המתיישב בהשכרת יחידת הדיור לעולים במשך תקופת החוזה יוחזר לו שטר אחד מידי שנה.

* אם יתברר במסגרת הפיקוח של עמידר כי היחידה מושכרת למי שאינו עולה או שהיחידה עומדת פנויה למעלה מ-30 יום יעמדו השטרות לפרעון מידי.

★ במידה והיחידה עומדת פנויה למעלה מ-30 יום יועמדו השטרות לפרעון מידי.

ההלוואה המותנית תשולם ב-2 תשלומים:

1/3 מהסכום תוך שבועיים מיום חתימת החוזה ע"י עמידר.

2/3 מהסכום תוך שבועיים מיום שהמתיישב ימסור לסניף עמידר, צילום של תעודת ההפניה של משרד הקליטה עבור העולים ששכרו את הדירה, בצירוף צילום חוזה השכירות שבין המתיישב לעולה, והשלמת כל המסמכים והנספחים הנדרשים כאמור בחוזה, אישור שהעולה אכן מתגורר בדירה.

* המתיישב מתחייב בחוזה להודיע לסניף עמידר בדואר רשום מיד עם עזיבת העולה את הדירה, כדי שמשרד הקליטה יוכל להפנות עולה אחר.

★ חובת המתיישב להודיע עם עזיבת העולה את הדירה כדי להפנות אליו עולה אחר לפי בקשת משרד הקליטה.

אי הודעה עלולה להיות סיבה לאבוד הזכות להלוואה.

האמור בעלון זה הינו במסגרת מידע בלבד, התנאים המחייבים מפורטים בחוזה ההתקשרות.

כל המעוניין לממש אפשרות שהועלו לעיל יוכלו להתקשר למזכיר המועצה.

בברכה,

זיק קנו

מזכיר המועצה

מסגרת שגיא

טל. 581184

אזור התעשייה - מרכז ספיר

(צמוד לבית אריזה לתמרים).

- * יצור עגלות - 6 מ' ו-5 מ' שלדה מחוזקת.
- * ארגז אחורי מתהפך לטרקטור (ברייתום מהיר).
- * תיקון עגלות ישנות כולל החלפות צירים.
- * עגלות לפרחים
- * גלגלי בלון
- * מזלגות רגילים וכפולים
- * משולש לריתום מהיר
- * מתקן לחיטוי מתיל ברומיד
- * מנשאים בגדלים שונים
- * סככות אריזה בכל הגדלים

ומעכשיו סוכנות בלעדית בערבה

לגלגלי וילי מקס,

במחירים הזולים ביותר בערבה.

בית מלאכה לקרמיקה

מימי עזריאלי-חצבה

טל. 581486

כלים שימושיים, כלי נוי, סירי פטנט לתפוז"א
סירים לחמין, עציצי חרס.
בשמים במכלים אטרקטיביים, בקבוקונים
לבשום ארונות, תכשיטים, אביזרים לילדים ועוד.
הכל במחירים נוחים!
על כל קניה מעל 45 ש"ח מתנה
לבחירתכם! ספל או אביזר לילדים!
לקראת פסח: מבחר עציצים הידרופוניים
ממשתלת עין-גדי.
פתוח בכל יום מ: 8.00-13.00 אחה"צ לפי
תאום מראש.

להתראות

מלב הספרייה

האקדמי של מדרשת רופין. הספר ערוך כקובץ ראיונות של חברי כפר ויתקין ובניו, עוסק בהיותו החברתית והכלכלית של מושב העובדים בעבר ובהווה ובתמורות העשויות לחול בו בעתיד. הוא מתאר את המבוכה, האכזבה והתסכול השוררים כיום ברב המושבים בארץ בצד תקוה לשינוי ולהיחלצות מהמשבר בו שרוי המושב.

הוא נוגע בנושאים ובבעיות הקשורים במושב ובקואופרציה כגון ערבות הדדית, החבר והממסד, בנים והורים, הגרים באותו יישוב, החקלאות כפרנסה, גרושים במושב, חלוציות ופער דורות. הספר ודאי ידבר אל רבים מאתנו המתלבטים בבעיות דומות.

בואו ותהנו.
קריאה נעימה לכולם
בברכת חג שמח

נעמי ופרחיה

כשלונו. התשובות לכך הינן רבות:

1. יעול השרות.
  2. שיפור השרות.
  3. תוספת שרותים.
  4. שיפור הבקרה.
  5. הרחבת הפעילות של הספרייה.
- אנו שואפות להפוך את הספרייה שלנו, הממלאת מספר פונקציות לספרייה מתקדמת לפי כל אמת מידה, ספרייה מודרנית וספרייה שתהפוך עם הזמן למרכז מידע אזורי לפי תפיסות ספרניות מודרניות.

עם רכישת החומרה המתאימה והתוכנה יחל תהליך ממושך (שנה לערך) של קטלוג האוסף על המחשב ועם השלמת הקטלוג, נתחיל בהשאלה ממוחשבת. נוכל לספק מידע מרוכז בנושאים שונים ובעתיד להתקשר למאגרי מידע אחרים ולקיים שרות של דליית מידע ממוחשב. כפי הנראה כל התהליך יקבל משנה מרץ עם חזרתי מחופשת לידה והמעבר לספרייה החדשה.

אנא היו סבלניים.

מן המדף:

לאחרונה רכשנו את הספר "תחום המושב" מאת ד"ר יוסי יסעור המנהל

מחשב בספרייה עידן חדש

בימים אלה ממש ניתן האור הירוק למיחשוב הספרייה שלנו. התוכנה שנבחרה על ידנו, לאחר בדיקת מספר תוכנות לספריות הינה תוכנת 'ספיר' מבית היוצר (בית התוכנה) של קיבוץ משמר העמק.

בין הקריטריונים שהצבנו לבחירת תוכנה לספרייה שלנו היו:

- זמינות
- פונקציונאליות (התאמה לצרכים).
- אמינות
- מודולריות
- עלות/תועלת
- סטנדרטיזציה
- קישוריות (למערכות אחרות)
- חדשניות והמשך פיתוח

תוכנת "ספיר" הינה תוכנה ידידותית מאוד, קלה להפעלה ומכסה את כל הפעולות הקשורות בניהול תקין של הספרייה, ופועלת כיום בספריות בעלות אופי דומה לשלנו.

המחשב אינו העיקר בספרייה. תפקידו להיות לנו לעזר — לנו הספרניות ולכם הקוראים.

נשאלתי לא פעם מדוע למחשב ספרייה

חוק ומשפט:

לאחר השתלשלות משפטית ממושכת ניתן סוף סוף פסק דין של בית המשפט בתביעת הדיבה של ראש המועצה נגד שלמה שמחוני.

כזכור שלמה שמחוני תושב מרכז ספיר יצא בפרסומים על גבי לוח המודעות במרכז ספיר, בהם הוא מאשים את ראש המועצה במעילה בקשר לבניית בית הכנסת במרכז ספיר.

הפרשה נסתיימה עם מתן פסק דינו של השופט ש. שהם שקבע כי על שלמה שמחוני להביע התנצלות פומבית הן על גבי לוח המודעות והן על גבי דפי העלון. להלן הטיעונים שהועלו על-ידי הצדדים ופסיקת השופט הכוללת גם מכתב התנצלות של שלמה שמחוני.

פרוטוקול

נוכחים: התובעת: אילן אורן ב"כ: עו"ד מושביץ
הנתבעת: שלמה שמחוני ב"כ: עו"ד גת

הצדדים מודיעים לבית המשפט כי הגיעו להסכמה כדלקמן:

1. התובע יסתפק בהתנצלות שניסוחה יקבע ע"י בית המשפט — שתפורסם בלוח המודעות של מרכז ספיר ובמקומו של המועצה האזורית — ערבה.

חוק ומשפט:

2. עם פרסום ההתנצלות – איך לתובע כל תביעות וטענות כנגד הנתבע.
  3. אי פרסום ההתנצלות תוך 30 יום מהיום – תחייב את הנתבע בתשלום של 10,000 ש"ח.
  4. הצדדים מבקשים מבית המשפט ליתן להסכם תוקף של פסק דין ולנסח את ההתנצלות. **אנו מבקשים לטעון בעל פה לפני שבית המשפט יחליט על נוסח ההתנצלות.**
עו"ד מושביץ:
- ההודעה שבגינה הוגש כתב תביעה – מאשימה את ראש המועצה האזורית במעילה.
רוב האשמה מופנית אל ראש המועצה האזורית – בטענה שנתקבלו 70,000 דולר כדי להקים מועדון והכסף הלך לכיסו של ראש המועצה בזמן שכן הוקם מועדון.
במועדון זה הוחלט לצרף גם בית כנסת כדי שישמש את האזרחים הדתיים ולכך הנתבע מתנגד.
סכום התרומה לא הספיק להקים מועדון – משרד הדתות הסכים לתת הקצבה נוספת בתנאי שיהיה במקום גם בית כנסת.
בנסיבות כאלה אין להאשים ראש המועצה במעילה.
בנספח ג' הוא רומז כי ראש המועצה בונה בית חדש מהכספים.
לאור חומרת האשמה אני מבקש שההתנצלות תהיה מלאה אשר לא תשאיר מקום וספק בעניין זה.
עו"ד גת:
- מרשי התכוון כאשר הוא כתב את המילה מעילה – הוא התכוון רק למעילה באמון תושבי המועצה.
בתחילה במועצה הכחישו שקיבלו את הכסף.
הכעס יצא על זה שכסף שנתרם לא השתמשו בו למועדון נוער.
כל המסגרת הינה מסגרת ציבורית.
הכסף שנתרם הועבר למושב חצבה כהעברה מוניציפאלית.
המכתב נכתב כמאבק ציבורי של מרכז ספיר.
הוא כתב שיש להעמידו לדין בגלל שהוא לקח כסף למטרה מסויימת ולא סיים אותה.
אזון אורן שילב את המועדון יחד עם בית כנסת.
אני מבקש מבית המשפט שבמסגרת ההתנצלות שהדבר יהא ברור.
גם אם נראה על פני הדברים בכך שהוא גלש ולא הוסיף מעילה ביעוד של כספים למועדון נוער.
כאשר הוא התכוון יש להעמידו לדין – הוא התכוון לדין הציבור.
מר שמחוני:
- אין מועדון במרכז ספיר.
המבנה קיים בתור בית כנסת.
התושבים לא רוצים שהוא ישמש כמועדון נוער.
כאשר אני אמרתי מעילה אני התכוונתי למעילה באמון.
במילים יש להעמידו לדין התכוונתי לבצע אקט ציבורי ובמידה ולא יבנה מועדון נוער לתבוע בניית מועדון נוער.

פסק דין

מאשר את הסכם הפשרה ונותן לו תוקף של פסק דין.

נוסח ההתנצלות יהיה כדלקמן:
"אני הח"מ שלמה שמחוני – מתנצל בפני מר אילן אורן ראש המועצה האזורית ערבה תיכונה בגין עוגמת הנפש והפגיעה בשמו הטוב שנגרמו ע"י תליית מודעה בלוח המודעות של מרכז ספיר.
אני מבקש להבהיר כי בכתיבת מודעה זו – התייחסתי אך ורק לפגיעה באמון התושבים ולא התכוונתי מעולם לטעון כאילו מר אילן אורן מעל בכספים.
אני תקווה כי מכאן ואילך יתנהלו היחסים שבין המועצה וראשה לביני בדרך של שלום ופיוס ועל מי מנוחות.
על החתום שלמה שמחוני.

אין צו להוצאות.

ניתן והודע ביום: 11.3.91

שם השופט: ש. שהם

ההתנצלות

"אני הח"מ שלמה שמחוני – מתנצל בפני מר אילן אורן ראש המועצה האזורית ערבה תיכונה בגין עוגמת הנפש והפגיעה בשמו הטוב שנגרמו ע"י תליית מודעה בלוח המודעות של מרכז ספיר.

אני מבקש להבהיר כי בכתיבת מודעה זו – התייחסתי אך ורק לפגיעה באמון התושבים ולא התכוונתי מעולם לטעון כאילו מר אילן אורן מעל בכספים.

אני תקווה כי מכאן ואילך יתנהלו היחסים שבין המועצה וראשה לביני בדרך של שלום ופיוס ועל מי מנוחות.

על החתום שלמה שמחוני.

קייט ותיירות בערבה התיכונה יעדי פעולה — 1991

הקדמה

נופי הר הנגב המזרחי והערבה הם בבחינת נכס המחייב חשיפה וטיפוח ובסופו של דבר גם ניצול כלכלי. החבל החופף פחות או יותר את מרחב השיפוט של מועצת הערבה התיכונה כולל את שלושת המכתשים וכן שורה ארוכה של נחלים מרתקים מנקודת ראות גיאוגרפית וגיאולוגית. הרי האזור עשירים במצפורים הצופים אל הנופים המגוונים והמרחב כולו מציע מיגוון יחודי של חי וצומח. כן נמצאים שרידים של פעילות אנושית קדומה המרוכזים באתרי העתיקות שלאורך דרכים היסטוריות כמו מעלה עקבים ודרך הבשמים, גם מקורות המים למיניהם מהווים מוקדי משיכה פוטנציאליים במרחב שומם לכאורה. בימים אלה נשלמת והולכת תכנית מקיפה לפיתוח תיירות וסיירות בערבה התיכונה ובהר הנגב המזרחי. במהלך התכנון כבר הותוו קווים לפעולה מגוונת בשלב הראשון של ביצוע התוכנית, כאשר הביצוע למעשה תלוי במידה רבה ביוזמה וברעיונות שיועלו מקרב מתיישבי האזור שהם הגורמים הטבעיים המעוניינים בהחייאת סביבתם כסביבה מסקרנת ומושכת (הם גם הגורמים הטבעיים להפיכת נושא התיור והסיור לענף כלכלי איתן).

רשימת נושאי הביצוע המיידיים תלויה, כמובן, ביוזמה וברעיונות שיועלו. עבודת התכנון שנעשתה עד כה התוותה את קווי הפעולה הבאים לשלב הראשון של הגשת התכנית.

••

גדרון:

אתר גדרון יהיה המוקד הראשון בו ייבחנו מיגוון פעולות קייט ותיירות: * מרכז לטיולי מדבר (גי'פים), רכב מדברי גדול, גמלים, מאהל בדואי ושירותים (נלווים).

* מיקבץ שירותי דרך (מזנון, מסעדה ייחודית, "כפריה", ואולם גם תחנת דלק).

* מלונאות: (1) אגף צמוד לבית ספר שדה.

(2) מלון שיגיע בשלב הסופי ל-200 חדר ברמת 3-4 כוכבים במתכונת כפר נופש כאשר בשלב ראשון יוקם מבנה השירותים המרכזי ובצדו כמה עשרות קרוונים.

תחנת מידע — עד שיתוכנן מרכז מבקרים יש להקים תחנת מידע חזותי ואור-קולי במשך כל השנה. הפעלתה תוטל על המועצה האזורית, רשות שמורות הטבע והחברה להגנת הטבע.

בית ספר שדה

קיומו של המוסד חשוב כבסיס הדרכה וטיולים בשמורת שיזף, בערבה, בהר הנגב המזרחי ובדרום מדבר יהודה. עד שיוכרע עניין "קול אמריקה" יש לדאוג לעניינים הבאים:

- טיפוח סביבתי בתחום בית הספר
- שיפוץ קל במבני המגורים והשירותים
- שיפוץ הציוד והריהוט
- זירבון יזמים להקמת אגף למטיילים המעוניינים בטיול מדברי כשהבסיס הלוגיסטי מאפשר פינוק מסויים.
- זירבון המגע עם מושב עידן כדי לייעד (זמנית) 10 בתים חדשים כאגף מיוחד לבית ספר שדה, כאשר מתיישבים מן המושב יעסקו בתפעול המתקן. הפעלה נסיונית של בתי עידן

כאכסניה נראית חשובה גם לבחינת רעיון ה"צימרים" בשוב הערבה.

שמורת שיזף

במסגרת פיתוח השמורה תוכשרנה דרכים, יותקן שילוט, יוכנו תינוני יום ונקודות מים וכן מסלולי ביקור קצרים וארוכים בהדרכה ובלי הדרכה, ברכב וברגל. כן יחלו בפעולות פיתוח נוספות כגון מכלאת פרסתניים גם לצרכי תצפית מבקרים; בריכה למשיכת עופות ויונקים; מרפסת תצפית על השמורה ובעלי חיים ומצפור על גבעת בריכה חצבה. כבסיס לפיתוח השמורה תוכן דפדת מאויירת שתתאר את הדומם, הצומח והחי לאורך המסלולים. דפדת זו תשמש פרסומת לאתר וגם כמורה דרך למבקרים בו.

במהלך השנה הקרובה יהיה צורך להתחיל בהעסקת מספר מצומצם של עובדים במחקר "באילוף" בפיקוח ובחזרה. לשם כך יהיה צורך להסתייע במאגר חיילי חוויה המוקצים לחברה להגנת הטבע ולרשות שמורות הטבע.

מעלה עקבים

באחרונה הוסכם על עבודות שיקום ושיפוץ בציר מעלה עקבים הקרן הקיימת קיבלה עליה את הביצוע הפיזי וצה"ל קיבל עליו להתקשר בחוזה עם רשות שמורות הטבע לאחזקת הדרך.

פארן

במושב פארן כמה אטרקציות למבקרים: השימוש המיוחד במים החמים במשק התקלאי, יכולת וציוד בהפעלת טיולי מדבר, הפעלתה של חוות סוסים במסלולי רכיבה, הפעלת "ציי" טרקטורונים במסלולי טיול, סיורי אור קצרים במטוסים זעירים.

הפעלת השירותים מחייבת הכנות שונות כגון: הקמת סככת המתנה למבקרים, מפות מאויירות להדרכת מטיילים, הכנות בתחומי הרישוי והביטוח והתחשיב הכלכלי, הכשרת המפעילים הן בידיעת הארץ והאזור והן בנושא הטיפול במטיילים.

עיר אובות

אובות היא אתר ארכיאולוגי חשוב. האתר ייחפר ותיעשה בו עבודת שיקום. תוכן תוכנית לתניון יום תוך שחזור האופי הנוסטלגי של תחנת עין חוזב המנדטורית. כמו־כן תותקן בריכת שכשך שתישען על המים המבורכים בסגולות מרפא לעור ולמעיים.

כאופציות נוספות לפעולה מוזכרים גם היעדים הבאים:

- * תכנון מפורט למרכז זוחלים מחודש.
- * תכנית ביקורים וסיורים במו"פ ערבה, במשקים לדוגמה ושטחי מחקר חקלאי.
- * ריכוז, תכנון והצטיידות של קבוצת מפעילים מנוסים להעברת סדרות הישרדות למעוניינים בארץ ובחו"ל.
- * בחינה מדוקדקת של אפשרויות גידול וריבוי בעלי חיים לצורך מכירה לגני חיות ולחובבים.
- * יצירת מוקד למיגוון בעלי חיים למעוניינים בצפייה ממושכת של בעלי חיים בשטח פתוח.
- * שיקום מסלולי טיול בתוואי הדרך למכתש הקטן בין עין ירקעם והר־צין.
- * נדונה אפשרות להקים תצוגה שתתאר את הגיאולוגיה חומרי הגלם, ותהליכי הייצור והשיווק של חברת הפוספטים.
- * הגברת הפעילות בתחום הקיט כגון הרחבת אורחן עין ירב וחידוש "הכפריה".
- * סיוע גורמי צה"ל לתכנון טיולים ברכב וברגל בקטעים המוגדרים כשטחי אש.
- * הקמת יחידת חילוץ אזורית.

מרכזים:
יצחק טישלר
גיל סלווין

מואה ארכיאולוגיה בערבה

אמנות ואדריכלות נוף

אמנים המתגוררים בערבה מעוניינים לתת ביטוי לעבודתם ובהקשר זה תיבדק הצעה להקים אגף תצוגות אמנות במרכז המבקרים. כמו־כן תיבדק הצעה להקמת גלריה מסחרית וגן פסלים בסמיכות לאתר גדרון.

פארק ספיר

נחתם חוזה עם יזם המעוניין להקים פארק - מזנון-בר ליד הבריכה כבסיס לבילוי מזדמן ולאירועים יזומים. היזם קיבל עליו גם את אחזקת הגן והטיפול בו. בעקבות הפיתוח הני"ל יהיה מקום ליזום הקמת חניון קמפינג בהתאם לתכנית הפיתוח.

מואה

בשנה הקרובה ייערכו מגעים בקשר להפעלת מאהל בדואי אוטנטי ליד מואה. כמו־כן יוחל במידת האפשר בעבודות הפירה ושחזור באתר ובמדדים לאורך דרך הבשמים. העבודה תשמש בסיס להפעלת חניון יום ותחנת טיולים ובשלב יותר מאוחר גם חניון לילה. יוצע לחברי מושב צופר ליטול עליהם את הנושא.

לידיעתכם, ישנה אפשרות לפתיחתו של קורס בנושא: מודעות בתיירות לתושבי הערבה.

המטרה: הקניית מודעת בסיסית בתחום התיירות לתושבי הערבה המרכזית. מתכונת 50-60 שעות. (אפשרות לפגישות בערבים) הקורס יתקיים באזור במינימום של 20 משתתפים.

תוכן ההשתלמות:

- הכרת האזור (טבע ומקומות טיול, שמורות ומאפייני האזור)
- תוכנית פיתוח לאזור
- יסודות כלכליים ושיווקיים
- הכרת המערכות התיירותיות האזוריות, הארציות והבין לאומיות.
- סיורים להכרת פרויקטים.
- מרצים הקשורים לפיתוח האזור ומרצים מקצועיים.

בברכה איתי בקר

הרשמה: במועצה האזורית
לפנות לגיל סלווין - רכז תיירות

אז"פ ערבה

יום פתוח במו"פ ערבה

יום פתוח נערך ב"מרכז גדרון" – תחנת הנסיונות והמחקר של מו"פ ערבה. בעיקרו נועד יום זה למושבי הערבה בלבד ומטרתו הכרת החוקרים והמדריכים העובדים בתחנה ועבודתם וכן, תוצאות, הישגים ותוכניות של המחקרים הנעשים ואפשרות יישום ע"י המגדלים. בין החוקרים נכחו ד"ר יונתן אלקינד מהפקולטה לחקלאות ברחובות שמטרת עבודתו טיפוח זני פלפל ליצוא המתאימים לגידול במבנים בעונת החורף ואשר יניבו פרי מעולה ליצוא בעונה ממושכת. היה גם ד"ר מאיר פילובסקי ממינהל המחקר החקלאי העורך מבחן זני עגבניות חממה שהצטיינו בתצפיות השנה שעברה.

איש מהם 17 מדריכים וחוקרים ו-25 אורחים בקיבוץ סעד ומושבי הבקעה. מהאזור הגיעו:

- פארן – 10
- צופר – 17
- עין יהב – 26
- חצבה – 20
- עידן – 10
- נאות הכיכר – 7
- עין תמר – 6
- עין חצבה – 2
- מרכז ספיר – 3
- צוקים – 0

של נוה יער הציגו יורם צביאלי ורבקה אופנבך. בנוסף נערכה תצפית זנים מטפוס "גליה" מטפוח מקומי ומארצות שונות. כל הזנים ישקלו וימוינו ליצוא ושוק מקומי ותערך להם בדיקת איכות לבדיקת חיי מדף והתאמתם למשלוח ימי.

בנוסף הוצג ניסוי גידול מלוניס במצע מנותק במטרה לבחון שימוש במצע בשנה שניה ושלישית ע"י חיטויים שונים. הניסוי תוכנן ע"י פרופ' יונה חן ופרופ' יעקב קטן מהפקולטה לחקלאות. ליום הפתוח הגיעו בסה"כ 143

זנים חדשים בעגבניות

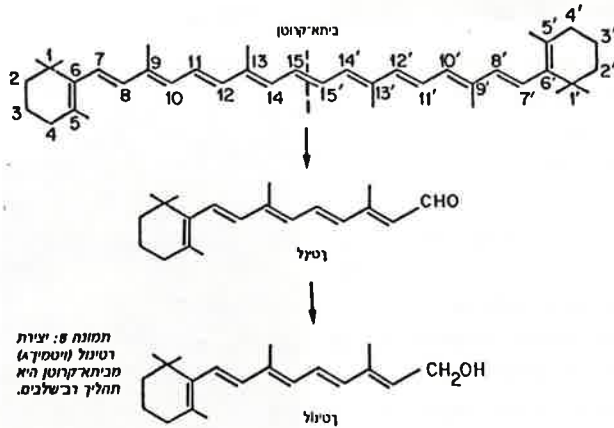
מטרת ניסיונו להגיע לפרי גדול באיכות מעולה ליצוא. כן הוצגו לראשונה הזנים החדשים שהצטיינו בחלקות הטיפוח של הפקולטה לחקלאות ומכון וולקני בשל גודל הפרי ואיכותם הטובה.

אבנר צין וזהבה אבר-פז הציגו תצפית בגידול פרחים בבית צמיחה ושטח פתוח שהמטרות העיקריות הן: טרכליום – קבלת גל פרחים מרוכז לתחילת עונת היצוא, לזיזאנטוס – קבלת פרחים באיכות מסחרית טובה במרכז החורף, אקסלפיאס – לימוד התאמת הגידול לתנאי הערבה, לזימכיה – אגרוטכניקה לקבלת גל פריחה מרוכז בחורף, פלוקס ואכילאה – גידול בשטח פתוח בתאורה וללא תאורה. מבחן ותצפית בזני מלוניס בהדליה, פרי טיפוח של צוות המחקר

או"פ ערבה

החקלאי ישנה אפשרות שגם חקלאים יגדלו אצות ויפיקו מהן בשיטות פשוטות יחסית את חומר הגלם החי לויטמין A. מקור הביטא-קרופן בטבע הוא בצמחים (במקרים מסויימים גם חיידקים ופטירות). ביטא-קרופן הנמצא בבעלי-חיים מקורו במזון הצמחי שממנו הם ניזונים. שמו נגזר מן השם קארוטין, החומר הצובע את הגזר (carrot) וממנו בודד לראשונה. ביטא-קרופן הוא חומר המוצא לויטמין A ולכן נקרא גם פררויטמין A. מוליכות ביטא-קרופן מורכבת כימית משתי טבעות המחוברות ביניהן ע"י שרשרת-פחמימנים. פרוק השרשרת הזו לשתי יחידות של ויטמין A נעשה בגוף בעלי-חיים (נקלט ועובר תהליכים ביוכימיים במעי ובכבד).

התברר שקיימים כמה סוגי ביטא-קרופן ומכאן כמה סוגי ויטמין A. תכונות הויטמין המלאכותי אינן זהות לאילו של הטבעי. מחקרים הוכיחו שקליטת ביטא-קרופן מלאכותי בגוף בעלי-חיים קטנה בהרבה מזו של

תמונה 8: יצירת ויטמין A (ויטמין A) מביטא-קרופן היא תהליך רב-שלבים.

הטבעי. גם הפיכתו לויטמין A זמין בגוף קטנה בהרבה. רעילות המלאכותי בגוף גדולה בעוד שהטבעי אינו רעיל גם בכמויות גדולות. הבדלים גדולים נתגלו ביעילות הויטמין שמקורו בצמחים או חלקי-צמח שראו אור-שמש ישיר ואלה שאינם רואים את אור-השמש (גזר למשל). התברר שביטא-קרופן שנוצר במערכת חשופה לשמש יעיל בעשרות ומאות אחוזים בהשוואה למלאכותי או לטבעי שלא נוצר בחשיפה לקרינת שמש. כאן עולה חשיבות האצה דונאליילה. אצה מיוחדת זו מרכזת בתוכה כמויות גדולות של ביטא קרופן (פי כמה מאות יותר מאשר בגזר), מהסוג הנקלט היטב בגופנו. ההבדל בין ביטא-קרופן מטיפוס "טרנס" לביטא-קרופן מטיפוס "ציס" הוא שזה האחרון נמצא רק בצמחים חשופים לשמש ובמיוחד באצה דונאליילה. ככל שעולה כמותו עולה

קרונטואידים המהווים מוצא לויטמין A ניתן למצוא בפירות שונים כמו: אפרסמון, מנגו, משמש, מלון (מהזנים הכתומים), פפאיה, שזיף ואחרים, וכן בירקות כמו: גזר, עלים ירוקים ואחרים. מזונות מן החי כחמאה, בשר שמן, כבד ושמן-דגים מכילים אף הם ויטמין A אלא שאז מקבלים אותם עם ספיחים שאינם מוסיפים הרבה לבריאותנו.

לפני כעשרים שנה פותחה בסודיות, ונרשם פטנט עולמי, לשיטת-ייצור ביטא-קרופן מלאכותי ע"י חברת-ענק לתרופות בארה"ב (הופמן-לרוש). חברה זו תהווה ספק כמעט בלעדי בעולם לביטא-קרופן המשמש בעיקר כצבע מאכל כתום וכביכול למקור ויטמין מלאכותי חשוב המחליף את הצורך באכילת-כמויות אדירות של גזר ולמשל במקרה של חסר בויטמין A. לאחרונה

יצור ביטא-קרופן בערבה: ביוטכנולוגיה וחקלאות של שנות ה-2000

אבי קורן מו"פ ערבה

הביוטכנולוגיה עוסקת בריתום מערכות ביולוגיות המיצרות חומרים מיוחדים לשמוש בענפי הרפואה, המזון, והחקלאות. מערכות ביוטכנולוגיות מיישמות היום מחקרים שנעשו בעבר לייצור אמצעי-רפוי, החל באנטיביוטיקה וכלה בחומרים חדשים לרפוי-מחלות סרטניות. הביוטכנולוגיה משפרת תהליכי-ייצור בתעשיית-המזון ועוסקת בייצור חומרים נדירים לשימוש כתוספי-מזון או כמזון-בריאות (ויטמינים ותוספים אחרים).

עיקר הפיתוח והשימוש בתהליכים ביוטכנולוגיים נעשה בצמוד למכוני-מחקר גדולים או למרכזי - "הייטק" כמו התעשיות הביוטכנולוגיות ברחובות וסביבתה או בחיפה. קיים היזון חוזר צמוד בין התעשייה עתירת-הידע ומרכזי-המחקר והפיתוח.

היתרון הגדול הזורם מעלינו - השמש - המאפשר לחקלאים בערבה לייצר ירקות יותר טוב מאחרים בארץ, קיים גם במקרה זה, בו יכולה הערבה להשתלב בביוטכנולוגיה של ענף חדש יחסית ועתיר-ידע - ייצור חומרים מיוחדים מאצות.

הימצאות מדענים בערבה שעסקו ועוסקים בנושאים ביוטכנולוגיים, קשר ישיר למרכזי-מחקר באוניברסיטת באר-שבע ואחרים, התחלות ייצור אמיצות אם כי כואבות שנעשו בעבר הקרוב בערבה ובאילת, ומעל לכל תפיסה נכונה ועקשנית של מקבלי החלטות במו"פ ערבה ויאיר גוראון ז"ל בראשם, הביאו להכרה ולגישה שכאן, בערבה התיכונה ניתן להקים מרכז ביוטכנולוגי למחקר, פיתוח ויישום לגידול אצות ולייצור חומרי-טבע נדירים מהן.

לאחר עבודת-מחקר ופיתוח שארכה 3 שנים והתמקדה בטכנולוגיות לגידול האצה דונאליילה אנו עומדים במו"פ ערבה בפני האתגר והאפשרות להקים מפעל לייצור ויטמין A מאצה זו. יתרה מזו - בשילוב עם מפעל כזה ניתן לפתח את טכנולוגיית-הגידול וההפקה לרמת-

קבלת-החלטות לקראת בניית מפעל לייצור ביטא-קרוטן בערבה במימון יזמים ומשקיעים המעוניינים להשתלב בענף. מאמץ נוסף נעשה בבדיקת ההיתכנות לייצר ביטא-קרוטן במשק המושבי והשתלבות משקים כאלה במערך-ייצור ושיווק אזורי. זהו פתח חשוב לכניסה לעולם הביוטכנולוגיה והחקלאות העתידית עבור תושבי הערבה ובמיוחד עבור דור-החקלאים הצעיר – בני הדור השני בכל יישובי הערבה.

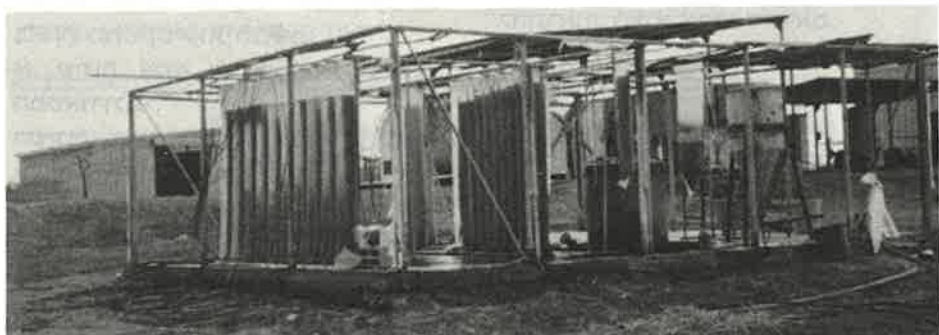
עיקרי בישראל. מדענים ממכון וייצמן העובדים בשיתוף עם משקיעים יפניים, פיתחו את הגידול התעשייתי במיתקן באילת. מכיוון שהחלפת-ידע בנושא זה היא אפסית מסיבות של תחרות כלכלית, עובד מו"פ ערבה על הנושא בצורה עצמאית עם עזרה ושיתוף של המכונים למחקר-שימושי בבאר-שבע.

אצלנו פיתחנו כיוונים חדשים בייצור התעשייתי של האצה הן בשיטות ההפקה והן בשיטות-הגידול, השונים מהשיטות הנקוטות באילת או במקומות אחרים. כרגע אנו נמצאים במצב של

איכות הפרוזיטמין מבחינה תזונתית ובריאותית.

ויטמין A (שמוצאו מהביטא קרוטן) משפיע על כמה מערכות בגוף האדם. ניתן לציין את מערכת-הראייה ובמיוחד ראיית-לילה התלויה בנוכחות ויטמין A מערכת-ההגנה של העור מפני פגעי-קרינה, תלויה אף היא בוויטמין זה, וכן התפתחות ותיפקוד תקינים של העצבים. חשיבות גדולה במיוחד קשורה לתיפקוד המערכת החיסונית בגוף, ובהקשר לכך – יכולת ביטא-קרוטן בריכוזים מתאימים להוות בולם ומדכא לתופעות סרטניות ואולי אף להרס מצבים סרטניים מסויימים בגוף-האדם.

מחיר ביטא-קרוטן שמקורו באצה זונאליילה בצורתו הגלמית גבוה (מעל 3000 דולר לק"ג). הדרישה בשוק התרופות עולה ככל שעולה מספר המחקרים הקליניים המצביעים על התכונות הרפואיות של החומר בריפוי תופעות סרטניות. הידע לייצור תעשייתי של ביטא קרוטן מודנאליילה נמצא בכמה מרכזים בודדים בעולם: מרכז בקליפורניה, מרכז באוסטרליה ומרכז

מתקן להפקת ביטא קרוטן

הפרחים. הנסיון בן השבועיים שכלל ארבעה משלוחים סוכם בצורה חיובית על ידי כל הגורמים, אך נתקל בחסימה מוחלטת של אגרקסקו שאיננה מאפשרת את המשך הנסיון בטענה שהבורסה מפריעה למסחר הסדיר בגרמניה.

אגרקסקו מציעה לנו חדירה איטית לבורסות ההולנדיות שם המגדלים אינם מעוניינים בנו כרגע. (כידוע רוב התוצרת ההולנדית בבורסות נמכרת לגרמניה כך שכל העניין נראה תמוה).

בסוף דצמבר החליטה הועדה החקלאית לדרוש רשיון יצוא ולבצע נסיון שיווקי דרך תחנת טרנזיט זו במכירות ישירות לקניינים ומכירות בבורסה.

אני מקווה שהחלטה זו אכן תצא מן הכח אל הפועל כבר השנה.

אבי כדן
רכז השיווק
מ.א. ערבה תיכונה

והשליטה שלנו בתוצרת. על מנת לאפשר למגדלים להפיק את המירב מהתוצרת אני מפרסם מידי שבוע מידע שווקי ומחירים צפויים לשבוע הקרוב. למרות הבעיות שבחיזוי הטעות שלי בשנה שעברה הסתכמה ב-4947 ש"ח עבור 200 טון עגבניות.

בישיבה שנערכה ביום 13.1.91 במ.א. ערבה בנוכחות א. אורן, ע. שחם, ע. דשא ונציגי המגדלים מכל היישובים סוכם כי האחריות הכספית בגין כספי השיווק והמחיר המוכרז היא על המגדלים בלבד, בעוד אחריות הועדה החקלאית מסתכמת אך ורק בתקציב התפעול של התחנה עליו חתום יו"ר הועדה החקלאית.

תחנת הטרנזיט מאפשרת לחקלאים להתקרב אל השוק ולהכיר את הקשיים והעלויות שבדרך אליו ולבצע נסיונות שיווקיים אמיתיים.

במרץ 89 בצענו נסיון משלוח לבורסה גרמנית בשיתוף אגרקסקו ומועצת

תחנת טרנזיט – מ.א. ערבה

התחנה הוקמה לפני ארבע שנים ע"י מו"פ ערבה, על מנת לאפשר שליטה אמיתית בתוצרת לאורך כל הדרך ולממש את היתרון האיכותי של הערבה. עד עתה עסק המו"פ בעגבניות חממה בלבד, בגלל סרוב אגרקסקו לאפשר הרחבת הנסיון לפלפל ומלונים. העגבניות של הערבה נמכרות בעסקה יחודית תחת שם מיוחד ובמגש שונה בבליגה.

למרות שהעניין נראה פשוט לכאורה אנחנו נתקלים בבעיות חמורות ביותר בשיווק: כבר במהלך חודש דצמבר האחרון נעלמו 608 קרטונים ומספר קרטונים הגיעו להולנד ללא ידיעתנו. קרטונים נוספים שדווחו כנמצאים בבליגה לא הגיעו לשם.

למרות כל הבעיות הנ"ל אנחנו מתכוונים להגביר את המעורבות

הגיגים מהחדר האטום

מאחר ואני יושב בבונקר האטום כבר חמישה ימים, מתחיל העניין להמאס עלי, שהרי כבר שיחקתי באותיות ובמלים, ראיתי זהו זה של השנתיים הקודמות, עשיתי בובות מגרבים, קיפי יוצא לי מהאף וחנן גולדבלט חוזר על עצמו. ברדיו התחילו לדבר רק על עצמם וכל מרואיין מנסה להרעף עליהם יותר שבחים – ממש מגעיל. נראה לי, שלשולם קיטל כבר יש יבלת על הגב. פרשני הטלויזיה בכלל מצאו שיטה נהדרת להיות צודקים. הם נוקטים באחת מהטקטיקות הבאות:

א. שיטת אמא של חיל או החזאי המטאורולוגי.

השיטה מאוד פשוטה. אמא ממוצעת יודעת שהחיל בא הביתה ביום ו', לכן כל יום ו' היא אופה עוגה, ממלאת את המקרר ומחכה. נו. אחרי חודש הוא בא והיא מיד אומרת "הרגשתי שתבוא" (יש לה גם הוכחות מוכנות). ומה עושה החזאי בחורף? הוא למד בקורס חזאים שבחורף יורד גשם. מי צריך לווניים, טלפריינטרים ובכלל, להביט מהחלון החוצה? – יותר פשוט זה לומר כל יום. מאמצע דצמבר ועד אמצע פברואר ש"באה חזית ויירד גשם".

ב. שיטת ההתקפה הסיבובית וההיפוך הפוך.

זה עובד כך: "לעירקים אין יותר משגרים" כעבור חצי יום "נשארו להם כמה ניידים". כעבור חצי יום "יש להם המון, גם ניידים", ולמחרת מתחילים מהתחלה. זה פועל נהדר גם עם הפצצות, השמדות, ניבויים וכו'. בקיצור, פרשן טוב אומר כל יום את כל האפשרויות האפשריות ונשאר תמיד צודק.

במלחמה זו שונה התנהגות הגברים והנשים ואתאר זאת כך:

הגברים – התנהגות אינפנטילית; הנשים – היסטריה כבושה.

במלחמה נורמלית הגברים לוקחים אחריות, הם בחזית. שם נמצא מימד הפעולות שלהם. הנשים נשארות בבית, גם הן לוקחות אחריות, וכך באים העניינים על סידרם הטבעי והטוב.

במלחמה זו הגברים בבית עושים פוזה מזלזלת ולעושים לנשים, ואילו

16 ערבות

הנשים משתדלות להיות היסטוריות ככל האפשר: אוגרות מזון לשנתיים, מים – לחודש. חבר טוב שלי החל לחפור שוחה בחצרו; שכן אחד נראה ממלא שקי חול; יש שמועה שאומרת שמשפחה אחת לא יכולה להכנס לחדר האטום מרוב מזון שנאגר בו.

הנה, אני שומע צפירה! אי לכך, אני שם עלי טיטול למבוגרים (יש כזה – טוב גם נגד פחד), שם מסכה רגילה, עליה ברדס פסיבי, עליו ברדס אקטיבי (מה שבטוח – בטוח), ולא לשכוח פקקי אזניים (טוב גם נגד האשה), נכנס לממ"ט ומפזם חרישית "סאדאם מטומטם אמריקן בום בום בום בום". להתראות בשבע אחרי סאדאם.

דודו צוק (פארן)

מתוך עלון פארן "על הדבש ועל העוקץ" גליון ינואר 1991

בטחון

בעת האחרונה אנו עדים למספר אירועים ביטחוניים באזור. הפיגוע החבלני שהיה עורר בחריפות את נחיצותן של הוראות ביטחוניות ברורות וחד משמעיות במקרה של מצב חירום. את אשר קרה בפיגוע ליד מושב פארן מתאר בזוי: כנהג אמבולנס קיבלתי קריאה בקשר להגיע למקום הפיגוע מאחר וישנם פצועים בשטח. כשהגעתי, רק אחד מהמחבלים חוסל ועם השניים האחרים נערך קרב יריות.

בשטח היו ארבעה פצועים. שניים פיניתי לסורוקה והנוספים טופלו במרפאת פארן ואח"כ הוטסו במסוק. למעשה שמעתי בקשר על האירוע בנסיעה הראשונה עם ילדי בית הספר מחצבה לספיר. הגיעו ידיעות מקוטעות שגם התלמידים באוטובוס קלטו והיה צורך להרגיע ולתת הסברים לילדים המודאגים. מה שלא שמעתי היתה ההוראה לעצור את האוטובוס ולא להמשיך בנסיעה.

כמסקנה אישית!! ראשית יש להרגיל את הילדים להתנהגות שקטה באוטובוס, למעט בהטרדת הנהגים ולהקשיב להוראות. רצוי לערוך תדרוך

לילדים וללמד אותם כללי התנהגות בעת מצב חרום, למשל: יציאה מסודרת, מילוט לפי הוראות הנהג, המתנה שקטה מתחת לספסלים ולא במעברים ועידוד עזרה של הבוגרים לצעירים.

אחרי אותו פיגוע קבלו הנהגים הוראות ברורות בדבר כללי התנהגות במקרי חרום אותן ישמו בהתקלות הנוספת שהתגלתה כ"אזרחית".

מספר בזוי: שקבלתי הפעם קריאה להגיע עם האמבולנס ידעתי שיש אוטובוסים נוספים בדרך, בציר הצפוני קראתי לנמרוד לעצור ולחסום את הכביש ובדרומי הזעקתי את האמבולנס של פארן לחסום את הכביש.

אלו רק חלק מההוראות שקבלנו וישמנו מיד. דרך אגב, מספר בזוי, כל נהגי המועצה בעידודו של ראש המועצה עברו קורס נהיגה במצבי לחץ. הקורס כלל נהיגה בעת אירועי טרור, ירי, חסימת כבישים, הבערת אש ואפילו בעת זריקת אבנים לעבר האוטובוסים.

כל האוטובוסים יקבלו בקרוב ציוד עזרה ראשונה ובין הנהגים אני וצביקה אף חובשים.

מתארגן קורס טיסה

במטוסים זעירים

במושב פארן

לפנות לדודו צוק

טל. 581365

לכבוד

מנהלת בית הספר שיטים מרכז ספיר

שלום רב,

אנו שמחים לברך אתכם על הצלחתכם בבחינות הבגרות ב"ידיעון הלשון" התשי"ן. תלמידים הגיעו לממוצע ציונים גבוה בהשוואה לממוצע הארצי. המשיכו בדרך זו גם בעתיד.

בברכה,
מזל שיניאק
מ"מ מפמ"ר הוראת לשון והבעה

בית הספר הקהילתי "שיטים" הקמת מועצה ציבורית

לאחר פעילות של כ-3 שנים כבית ספר קהילתי הורגש הצורך בהקמתו של גוף מרכזי באזור אשר יתווה מדיניות כוללת לפעולות בית הספר ויתאם בין כל הגופים באזור הקשורים להפעלתו. גוף מרכזי כזה קיים במספר בתי ספר קהילתיים ונקרא מועצה ציבורית. צוות הקמה שהיה מורכב מהורים ומורים בחן את הנושא לעומקו במספר מקומות בארץ והגיע למסקנה כי אין מועצה אחת דומה לרעותה וכל בית ספר הקים מועצה המתאימה לדרישותיו וצרכיו הספציפיים. בדיון מסכם שנערך בבית-ספר סוכס הרכבה של המועצה הציבורית בביה"ס הקהילתי שיטים ותפקידיה.

חברי המועצה הציבורית יהיו:

- מנהלת ביה"ס
- סגנית מנהלת
- רכזת קהילתית
- מורים/ות ממונים ע"י ההנהלה
- מרכזות שכבה: רכזת א-ג, רכזת ד-ו.
- רכזת חינוך מיוחד (3 מורות)
- הורים פעילים
- ראשי ועדות ונציגיהן (5 מורים ו-5 הורים)
- נציגי הישובים — ימונו ע"י הישובים (6 הורים)

נציגי ארגונים:

- מנהל מחלקת חינוך של המועצה
- עורכת עיתון כמשקיף
- רכזת גנים
- גזבר המועצה
- מפקחת משרד החינוך
- נציגי מתנ"ס (מנהל ו/או רכזים רלוונטים)
- נציגי ביי"ס תיכון (מההנהלה)
- נציגי תחנה פסיכולוגית (בהסתתיגות)
- יוזמן עפ"י הצורך בהתאם לנושא הדיון. תפקידי המועצה הציבורית:
- שמירה על איזון בין לימודים להעשרה.
- בקשת/קבלת אינפורמציה מהנהלת ביה"ס.

- העמקת הקשר בין צוות ביה"ס והמועצה הציבורית, לבין תושבי האזור בישובים.
- פתיחות כלפי ההורים תעזור לקבלת רעיונות חדשים מהם.
- דיון ציבורי על תוכניות העשרה לימודיות ברמת הסבר ושכנוע הדדי.
- (הורים יוכלו להגיע לועדה כדי להעלות נושאים ולדון בהם בצוותא תוך כדי שמירה על סמכות הנהלת ביה"ס).
- יצירת הסכמה כוללת של הורים ומורים בקביעת מדיניות כוללת: יעדי

- ביה"ס, חלוקת התקציב השנתי עפ"י סדר עדיפויות.
- בדיקת שביעות רצון (תלמידים, הורים) ע"י סקרים.
- קשר ותאום בין ועדות.
- תפקיד המועצה לטפח את צוות החוראה בהשתלמויות והעשרה בתחומים אחרים: טיולים, הצגות וכו'.
- יהודק הקשר בין ביי"ס יסודי לביי"ס תיכון כדי להקל וליעל מעבר התלמידים לחטיבת הבינים.
- יהודק הקשר בין גנים לכיתות א' כדי הקל על המעבר של הילדים לביה"ס היסודי.
- כן סוכס, כי המועצה הציבורית תוקם עד חודש אפריל.

הבהרה

בכתבה הסוקרת את פעילותו של ביה"ס הקהילתי לא הופיעו שמותיהם של כל המרכזים והפעילים. פרטי הכתבה נלקחו מפרוטוקולים שהיו סיכומי הפעילות של הוועדות השונות ולא נכתבו ע"י הרכזת הקהילתית בביה"ס (חני שרון).

ימי פעילות משותפים לגנים ולכתות א' בנושא ח.נ. ביאליק

בכל שנה נהוג לארח ליום אחד את ילדי גן חובה בביה"ס לקראת עלייתם לכתה א', על מנת שיוכלו להכיר ולחוות מקרוב מהנעשה בביה"ס ובכתה א', השנה הוחלט לחרוג מהנהוג עד כה, בעקבות המסקנה שלא די במפגש חד פעמי.

לצורך העניין גובשה תכנית עבודה לארבעה מפגשים. גנים – כתות א', ובהם יתקיימו פעילויות משותפות בנושאים שונים המתאימים לגילאים אלה.

מטרת המפגשים היא לקרב יותר את ילדי הגן לכתות א', לצמצם פערים ולמתן, ולא במעט, את המעבר מהגן לביה"ס, עד היום היה קיים נתק כמעט מוחלט בין הנעשה בגנים לבין הנעשה בביה"ס, המצב יצר מעבר חד וקשה עבור ילדי הגן העולים לא'. המגמה היא שמפגשים אלה יהיו אולי, בעתיד, צעד ראשון להקמתה של כתה א' – גנית במסגרת חטיבת הגיל הרך.

הנושא הראשון שנבחר היה – ח.נ. ביאליק. נקבעו שני מועדים למפגש משותף. ב-31.12.90 – ארחה כתה א' את ילדי הגנים מהישובים: – צופר, מ.

18 מרבוח

תצוגת הסיום של הפרוייקט

הפינות השונות בפרוזדור ובשתי הכתות ועסקו במגוון רחב של התנסויות לימודיות ויצירתיות, לאחר הפסקת אוכל משותפת הוכנה, לקראת סוף היום, תצוגת עבודות מרהיבה שכללה: סרט נע, מילון א'-ב' מצויר "עציץ פרחים" ססגוני מפרחי נייר, כתרים ומרצדת (מובייל) עם פרחים ופרפרים, מגרש משחקים ונדנדות מפלסטלינה, בובות תיאטרון, קנים של ציפורים וציורים בגיר וגואש – הכל סביב שיריו של ח.נ. ביאליק.

במבט מן הצד, הכל נראה לי כמו חגיגה לימודית ויצירתית אחת גדולה, התרשמתי שכך נהנו גם כל מי שנטל חלק בעניין – מורות, גנות, הורים ובעיקר הילדים עצמם. האוירה היתה נהדרת, הילדים התנהגו ופעלו באופן יוצא מן הכלל, בטבעיות ובהתלהבות רבה, חששותי שהילדים אולי יתביישו, יתקשו להשתלב או לשתף פעולה, פרחו כלא היו כבר בתחילת היום, והכל זרם כשכל אחד תורם ונהנה. הצלחת המפגש חיזק את הרצון להמשיך בכך ואף לתת לרעיון תנופה גדולה יותר בעתיד. אין ספק שהצלחת כל "מבצע" כזה מותנה בשיתוף פעולה מלא של כל הצדדים, ואני מקווה שאכן יהיה לזה המשך. לאה סייג

ספיר, ועין-יהב. וב-31.12.91 ארחה כתה א' את פארן, חצבה ועידן. תחילה נעשתה עבודת הכנה ע"י הגנות והמורות כשהנושא נלמד בגנים ובכתות א' במשך כשבוע ימים לקראת י" בטבת שהוא יום הולדתו של המשורר – חיים נחמן ביאליק. כל מפגש היווה את שיאו של הנושא. קדמו להם עבודת הכנה מפורטת תוך שיתוף פעולה הדוק בין המחנכות, הגנות רכות הגנים * שוש שירין, רכזת הגיל הרך – עילית נר, הורים והנהלת ביה"ס, חלוקת העבודה והכנת הכתות לימי הפעילות נעשו מבעוד מועד.

נבחרו כ-8 יצירות משיריו של המשורר סביבן נסבו הפעילויות. בבוקר התכנסנו יחד לשיחה משותפת בכתה, שרנו בליווי כלי נגינה, וסיפרנו את סיפור חייו של משורר. התחלקנו לקבוצות עבודה מעורבות ונגשנו לפינות השונות. על השולחנות היו מונחים כרטיסיות ובהן – השיר כנושא הפעילות והוראות עבודה.

בכל שולחן הוגשו חומרים מגוונים ליצירה. מהלך העבודה התבצע כך כשבכל שולחן הנחו ועזרו לילדים לבצע את המשימות מבוגר אחד או שניים. במשך היום נעו הילדים בין

טניס – קצת אחרת

ובשוך ההתלהבות מן הכלים המוטוריים, התפנו הילדים למשחקי טניס ידידותיים. החניכים של טאלר התגלו כשולטים היטב ברזי החבטות. וזאת, למרות התנאים המינימאליים. על מגרש אחד בלבד בפארן מתאמנים עשרות ילדים. ליאור, שזכה בתואר אלוף הערבה, מספר לי שלפעמים הוא ממתין זמן רב עד שהמגרש מתפנה. העובדה הזו לא מפריעה לו לנצח די בקלות שניים מילדי קבוצתי. אבל הנצחון או ההפסד כאן הם באמת לא העיקר. התחרותיות והמתח מתפוגגים לנוכח אוירת סוף העולם

כשעה וחצי מן המושבים, מדברים כאילו היתה מנהטן ואילו הקניון של באר-שבע מופיע כאייטס מרכזי בחלומות.

אבל, כאמור, למרות כל האין הזה, טניס במקום יש וגם הרבה פומלות, אשכוליות אדומות, עגבניות ופלפל בקיצור, חקלאות מפותחת. עד כדי כך מפותחת ומצליחה, שבחניות המקורות של תושבי המקום ניתן למצוא נציגות די מכובדת של מיציבושים מודל 90 למיניהם. הילדים שלי מפתח תקוה, מצאו מהר מאוד שפה משותפת עם ילדי המקום.

גיל סחר מאמן ראשי במועדון מכבי פיית התארח עם חניכיו במושב פארן בהזמנת שמוליק טאלר ושחקני הטניס הצעירים בפארן. לסכום בקורו העלה חוויותיו במאמר שהתפרסם בירחון הטניס של ישראל. לפניכם המאמר. האם כך אנו נראים!?

אני זוכר את בית הערבה

מאת גיל סחר

בשנות נעורי האבודות הייתי בולע את כביש הערבה כמעט מידי חודש. אז היתה נואיבה והיה גם דאהאב ושארם, בקיצור היו מספיק סיבות טובות כדי לסבול את כביש הסרגל הזה, שכל פעם מחדש מיאן בעקשנות להגיע אל קיצו. כיום כבר אין כל כך הרבה סיבות. נואיבה ושארם מנפנות בשלום מדומה ואפילו רפי נלסון כבר מת. אז מה שנשאר זה נטו אילת, ואת הברוטו – כביש הערבה – מי בכלל מחשיב. כי באמת, איך אפשר אפילו לדמיין שיש חיים בצידו האספלט הלוהט של הכביש הזה. אבל עובדה – יש. ולא רק חיים – גם טניס.

את עובדות החיים והטניס בערבה גיליתי ביחד עם חניכיי ממועדון הטניס של מכבי פתח תקוה. אילולא הם, לעולם לא הייתי מגיע לשם. נסעתי כדי שהם יהנו, ובסופו של דבר, זכיתי באחד מסופי השבוע היפים בחיי.

מי שאירח אותנו במסירות אין קץ היה שמוליק טאלר, 35, מאותם מאמני טניס שניתן להגדירם כטיפוסים, לא רק כמאמנים.

שמוליק, שגדל בראשון לציון, הגיע לערבה אחרי שאימן כבר כמעט בכל מקום בארץ. הוא בא לכאן כדי להפריח את השממה, ואכן מאז שהגיע יש כמעט בכל בית קטן בערבה ילד שמשחק טניס. בפארן כמו כל המושבים בסביבה, אין שום דבר. פשוט שום-כלום אפילו כספומט אין. שלא לדבר על סיפריית וידאו, או בוטיק. על אילת, שמרוחקת

שמוליק טאלר מאמן טניס

ששוררת במקום. עבור הילדים זהו ללא ספק גן עדן עלי אדמות. אפשר לשכוח כל דבר בכל מקום ואין בכלל סיכוי שמישהו ייקח. אפשר בעצם לעשות כל דבר. אפילו לנסוע במכונית של האבא, כי מי בכלל יודע פה איך נראה שוטר. הזרקורים של מגרש הטניס הבודד בפארן המשיכו לדלוק שעה שעשינו דרכנו אל כושי רימון. 10 בלילה וטאלר יורד לרגע מן האוטובוס ורץ לכבות את האור. חצי מילדי המושב יחד איתנו

אמנם ילדיי הגיעו למגרש נעולים ב"ריבוק" ו"נייק", לעומת הילדים של טאלר שהגיעו יחפים. אולם האחרונים, בני 11 עד 13, הכניסו את ילדי לשוק כשנראו רכובים בשבילי המושב לא על חמורים או סוסים, אלא על טוסטוסים. ועוד ללא קסדות. אזי מי כאן חי בחור? אנחנו או הם. הנה, את החלומות המוטוריים של ילדי העיר מגשימים ילדי הערבה, ובאיזו קלות, ובאיזה גיל? עוד הרבה לפני בר המצווה.

פנינו חלפו במהירות של פנטומים אופנועי סוזוקי אר. כשהאוטובוס הגיע ציפתה לנו הפתעה. הוא היה מלא וגדוש כמו זה משדרות רוטשילד שמספרו 5. עמדנו כל הדרך עד באר-שבע. ומבאר-שבע נשכבנו במעבר, עם האף בתוך הגרביים של הנוסעים. אבל באמת שהפינאלה הזו לא פגמה בהרגשתנו. היו מספיק רזרבות של כייף שצברנו בפארן. עד תל-אביב הן הספיקו. עם אגד כבר נסגור את החשבון בהזדמנות אחרת.

אז כל אחד טיפף למגרש בקצב שלו. חלק מהילדים הגיעו על טרקטורים וחלק על טוסטוסים. המשותף לכולם היה החינוך הפרוס על השפתיים, כי איך אפשר להשאר אדיש למזג כל כך שלו ונפלא. אחד אחד עלו הילדים למשחקי סינגל, כל אחד בתורו. מי שלא שיחק מהר לקטוף פלפל, פומלות ואשכוליות אדומות. בסוף חגיגת הטניס הקולינארית, התאספנו כולנו סביב שמוליק טאלר, שהודה למשפחות שנטלו חלק באירוח וכן חילק תעודות הוקרה למשתתפים.

סמוך לשקיעה כבר עשינו דרכנו לתחנת האוטובוס בכביש הערבה. על

באוטובוס ועל ההגה מונחות הידיים של נמרוד, שאת הדרך לקילומטר ה-101 עושה כבר בעיניים עצומות. נמרוד חורש את כביש הערבה מידי יום הלוך ושוב כ-20 פעם בערך. אפשר לצאת מזה משוגע. אבל נמרוד אמר שגם לזה מתרגלים, שזה, מה לעשות, העבודה, ומתי שהוא ירד מן ההגה לשדה לקטוף עגבניות, כמו כולם.

ב-9 למחרת היינו אמורים להיות כולנו על המגרש. אבל ברור היה שכולנו נאחר, כי לך תתעורר בשבת בבוקר בפארן. הדממה כל כך מוחלטת, השקט כל כך מופתי, עד כדי שנביחה של כלב נשמעת לך כמו נפילה של פצצת אטום.

מפגש מוסיקלי

חני כספי ותלמיד, נגינה בסקסופון

מפגש מוסיקלי כתתי של המורה חני כספי ותלמידי סקסופון שנה אי ו-ב', נערך באולם בית הכנסת במרכז ספיר. מפגש זה היה מרגש ושונה מקודמיו מכיוון שנוכחו בו חברי החוג לציור בהדרכת רותי ליאור שהאזינו למוסיקה ובאותה עת ציירו והעבירו את חוויותיהם. וכן הוזמנה אחת הכתות מבית הספר להאזנה והתרשמות מהנגנים הצעירים.

ילדי החוג לציור

מתנ"ס: כדורסל

זו השנה הרביעית שקבוצות "הפועל ערבה" מתחרות במסגרת הליגות של איגוד הכדורסל, השנה 5 קבוצות גיל משתתפות בליגות השונות כאשר לכל קבוצה 22 משחקים בעונה 11 משחקי בית ו-11 משחקי חוץ.

הקבוצות הן: נוער: י"א-י"ב

נערים: טי-י

ילדים זי-חי

קט סל בוגרים הי-ו

קט סל צעירים גי-ד'

וכן, בית ספר לכדורסל חוגי לימוד לכיתות אי-גי

מצב החירום נפל עלינו במהלך הפגרה שבין שני סיבובי המשחקים. אך כולי תקווה שאפשר יהיה לחזור לפעילות

אורחים, טיול משפחות והרצאה בנושא פיזיולוגיה של המאמץ.

בגמר משחקי הליגה נקיים את הטורניר המסורתי כהוקרה למתגייסים

בוגרי קבוצות הנוער.

טבלת סיכום ביניים עם גמר סבוב

המשחקים הראשון.

תקינה בהקדם על מנת למנוע ככל האפשר מצב של נסיגה כללית בכושר הגופני בתפקוד הקבוצות וברמתם הספורטיבית.

השנה רכשנו לוח תוצאות אלקטרוני ובשלב זה אנו עדיין לומדים להפעילו כמו שצריך, נרכשו מספר פרטי לבוש ועתיזים להירכש עוד פרטי ציוד הנחוצים להפעלת האימונים.

בחודש דצמבר קיימנו שתי פעולות אזוריות: יום כדורסל הורים וילדים בהשתתפות רבה של המשפחות, והרצאה בנושא תזונה נכונה עם יאיר קרני. במהלך משחקי הסיבוב השני נקיים מספר מפעלים נוספים כגון: יום הורים וילדים בהשתתפות שחקנים

הפסדים	נצחונות
5	נוער — 5
3	נערים — 6
4	ילדים — 6
2	קט סל בוגרים — נצחונות 7

יוסי לין

אורחות: ציפי מור וגליה ישי

שרים ומנגנים יאירה ספיר ורומן

נרבות 21

פאריס באתנ"ס

פרס ראשון — מיכל צביאלי

אילוף כלבים

פגישה ראשונה בחוג.

בעקבות בקשת התושבים נפתח חוג המועדון לאילוף כלבים בהדרכת מאמן מוסמך של החוג "לכלבי הגנה והצלה של ההתאחדות הישראלית לכלבנות". בפגישה הראשונה נלמד פרק במשמעת הבסיסית של הכלב.
מהי מטרת המועדון?

החוג הישראלי לכלבי הגנה והצלה הינו מועדון לאילוף כלבים שמטרתו ליצור קשר חיובי בין האדם לכלבו. במסגרת המועדון ניתן לאמן כלבים למטרות משמעת, הגנה, גישוש והצלחה וכל זאת ברמות אימון גבוהות מאוד. האימונים מתבצעים בהשגחתם הצמודה של מדריכי החוג. המדריכים הינם מאמנים מוסמכים מטעם החוג הישראלי לכלבי הגנה והצלה כמור-כן הינם בעלי תעודת הסמכה מטעם ההתאחדות הישראלית לכלבנות המסונפת להתאחדות האירופאית לכלבים F.C.I.

העיקר הבריאות

מגפת חצבת באזור הנגב

להורים שלום,
בעקבות מגפת החצבת באזור הדרום הוקדמו חיסוני חצבת לילדים במקום 15 לחודש ל-12 בחודש. אין הוראה אחרת למרות מה שנאמר בכלי התקשורת ואנחנו פועלות לפי הנחיות משרד הבריאות.

האחיות בישובים יודיעו לאמהות על זמן מתן החיסון. דבר נוסף חשוב לבדוק את פנקסי החיסונים של כל הילדים ולראות באם קיבלו בינקותם חיסון נגד חצבת והיה ולא קיבלו לפנות למרפאה בישוב לאחות.

פנינה אייכהולץ
רכזת בריאות אזורית

**לאילנה שגיא ובני משפחתה
משתתפים באבלך עם מות האב
— הסב**

**ראש המועצה,
עובדי המועצה, המתנ"ס
ותושבי האזור**

קוראים כותבים

לכבוד
מר רפי דיין
מו"פ ערבה
שלום רפי,

למרות שלא מקובל אצלנו לשבח ולברך לעיתים קרובות מדי, אני מרגיש צורך לכתוב לך על הרגשתי הטובה לאחר הביקור בתחנות הנסויים של מו"פ ערבה בעין תמר ובגידרון.
בשני המקומות, בחירת נושאי המחקר, תכנון והעמדת הניסויים ובעיקר הביצוע המעולה הם ממש מרשימים.
אני משוכנע שתחנות המחקר יקרינו על הנעשה בשדות החקלאים ועל תחנות מחקר אחרות בארץ.
אני מבקש ממך להודות בשמי למנהלי התחנות ולעובדי מו"פ ערבה.

בברכה,
ד"ר מנחם דינר
יו"ר הנהלת ענף ירקות
שה"מ – משרד החקלאות

העתק:
א. אורן – ראש המועצה – ערבה
ע. שחם – מרכז ועדת מגדלים
ב. חופשי – חבל הנגב

לכבוד
ועד הורים טניס פארן
שולי אבירן
יעל פריש

הרבה הרבה תודות על האירוח הנעים והמהנה לו זכינו אצלכם.
גם בימים טרופים אלה, גיליתם נכונות לארח אותנו וזאת תוך התרעה קצרה מאוד.
כולנו נהננו ואנו מזמינים אתכם להתארח בכל מועד שתמצאו לנכון, ניתן גם בימים אלה.
(אמנם אנו שייכים לאזור אי אבל בביתנו חדרים אטומים) +

ושוב תודה
דניאלה ענבר
רכזת מועדון הטניס
וועד הורים

בית ספר שדה חצבה

בנושאים יחודיים, ארגון אירועים הקשורים לטבע או שילוב בין פעילויות בטבע וחגי ישראל למשל: עריכת סדר ט"ו בשבט. למעשה כל פעולה שתעורר זיקה בין בית הספר שדה לתושבים כיחידים וכקבוצות.

כיום יש קשר טוב עם בית הספר והגנים. מקיימים סיורים קצרים והשתלמויות ואף הדרכה לגנות בנושאי טיולים וטבע. בהזדמנות זו מוזמנים כל אנשי החינוך והמתעניינים להעזר בספריה הרחבה, לקבל יעוץ ומידע בנושאי טבע ונוף מצוות בית הספר.

בזמן הקרוב מתוכננת (בהתאם למצב המדיני) קייטנת פסח לילדים ונוער שתכלול אטרקציה מיוחדת והיא אומגה – לא, לא זו שאנו מכירים, משוכללת וחדשנית, חוויה מיוחדת במינה. אנו מקווים לממש את הקמתו של מוקד למתן יעוץ ותכנון של מסלולי טיולים ושוטטות בו יוכל כל המעוניין לקבל מידע ועזרה לסיור באזור, כל זאת ללא תשלום. בתוכנית כוונה לבסס את מרכז המידע לזוחלים ולהתחיל בעזרת משרד החינוך בסדרות לימוד והשתלמויות מוכרות בנושאי אקולוגיה, גיאולוגיה והדרכה בהגשת ביוטופים בנושאי טבע ונוף.

כן מתוכננות סדרות הישרדות, צפרות וסדרות לנוער לפני גיוס. וממש ממש בימים אלו מתארגנים לכנס מחזוריים במלאות 20 שנה למקום.

אולי צדיקים לא אבל בוודאי ובוודאי אהבי ארץ ישראל ואופטימיים.

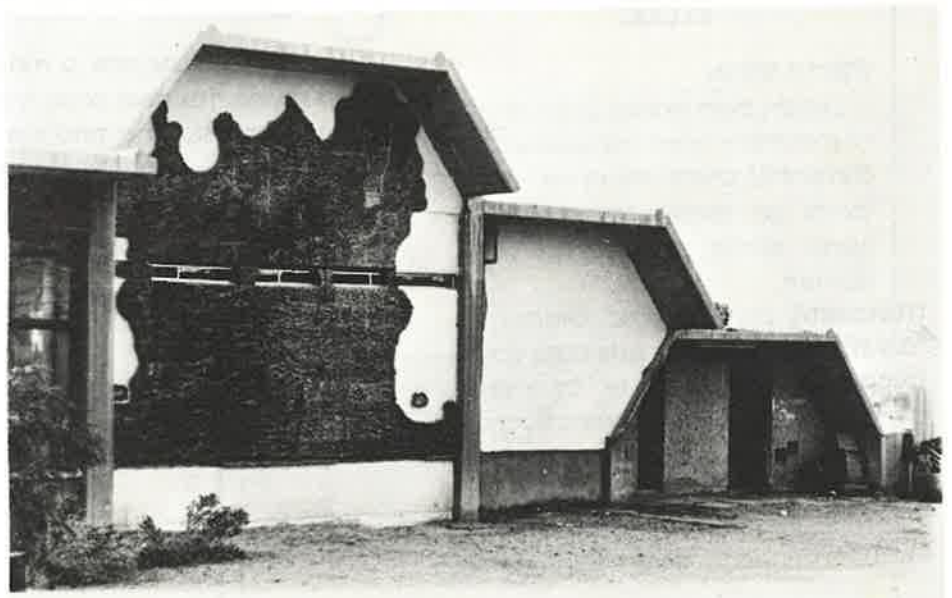
ואו תידלוק בפונדק הדרכים, בדרך הערבה המוליכה לאילת. אבל המקום שלי הפעם הוא שני ק"מ דרומה וקצת מזרחה. ביי"ס שדה חצבה. מקום שהוא יותר מדבר ממדבר, שנטועים בו חדרים מאוד נעימים ונקיים ופרחים, שמחכים לאורחים על השולחן. ושם גרים גם אחד, רועי, ששערותיו ארוכות ואחת יעל גבוהה וחייכנית. אם לא להזכיר את גורת הזאבים והבוקסרית היפהפיה ושני החתולים השחורים שמתחככים בהם ובנו בחינת "וגר זאב עם כבשי". הסתכלתי עליהם, על שני הצעירים המשוגעים האלה שעשו להם את המדבר לבית וחשבתי שהם אולי מן הצדיקים, מאלה שמטהרים לנו את האוויר.

אך המציאות שונה במקצת ויש לרמי תוכניות ומחשבות בכדי לשנות את המצב, "ראשית חשוב לנו לחזק את הקשר עם תושבי האזור. קשר זה יביא לתמיכה ותנופה בפעילות ואולי אף להקמתה של מעין מועצה ציבורית שתקח חלק פעיל בשיפוץ האכסניה, בהפעלתה ובהכוונת הפעילות בה על בסיס כלכלי בשיתוף עם החברה להגנת הטבע.

בית ספר שדה חצבה מעוניין לערוך טיולי משפחות באזור ובאזורים אחרים, לארגן חוגי סיור לקבוצות נוער גם במטרה להכיר קבוצות נוער במקומות שונים. ניתן להרחיב את נושאי הפעילות לפעילות קהילתית ע"י הבאת הרצאות מעניינות בנושאי טבע ונוף, סרטים

נכון להיום עם ישראל וביחוד תלמידי בית-הספר לא חזרו לשיגרת הטיולים ברחבי הארץ. מצב זה גורם בעיה כלכלית לא קטנה לבית ספר שדה חצבה. יש מדריכים, יש מקומות, מסלולים, טבע נוף וצמחיה אין מטיילים. גם התשתית הרעועה והמתדרדרת במקום גורמת לכרסום תדמיתו של בית הספר ומטרידה את רמי, המנהל החדש.

מסביר רמי: "מבני האכסניה זקוקים לשיפוץ רציני על מנת שיתפקדו בצורה סבירה. במצב הכספי כיום אין אפשרות לעשות יותר מאשר עזרה ראשונה. עם הרבה רצון טוב ועבודה הצלחנו – הצוות המצומצם במקום לשפר מעט את הצורה החיצונית וליצור אווירה טובה ע"י מתן יחס אישי וטיפול מסור לכל מתאכסן. עדות לדברי במכתבים הרבים המגיעים ממטיילים המודים על יחס מצוין של הצוות, רמת טיולים והדרכה מעולה ומבקרים את תנאי המגורים". הגדיל לעשות העיתונאי יעקב העליון בעתון "לב העיר" (4.1.91) במאמרו "אחרוני הצדיקים" הוא כותב: "כבר ניסינו כמעט מכל דבר. אבל כשאנו רוצים להרגיש שהרגליים שלנו דורכות בארץ, כשבא לנו להריח קצת מולדת... אנו מתחילים ביי"ס שדה של החבריה המשוגעים האלה מהתבונה להגנת הטבע. הם ממוקמים ממש בפופיק של האתרים הכי משגעים בארץ. בחצבה הייתם! לא הייתם. מקסימום, עשיתם שם הפסקת פיפי ו/או קפה

ציורי ילדים
מהחדר האטום
הציורים נאספו
ע"י דנה עבדי.
צלמה: פגי אושרוביץ

המועצה האזורית הערבה התיכונה

מרכז ספיר, ד.ג. הערבה מיקוד 86825 — טלפונים: 057-581225-6 — פקסימיליה: 581487

מרכז ספיר * עין יהב * חצבה * פארן * צופר * עידן * צוקים * שיזף